

Autonomoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Meerjarenplan 2020 – 2025

Aanpassing 8 van het meerjarenplan (najaar 2023)

Administratieve Gegevens

Type beleidsrapport:	Aanpassing 8 van het meerjarenplan
Naam bestuur:	Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen
NIS-code bestuur:	11002
Adres bestuur:	Frankrijklei 71-73, 2000 Antwerpen
Rapporteringsperiode:	2020 – 2025
Wettelijke Depot:	

Volnummers laatste inschrijvingen in de dagboeken:

Budgettair dagboek van de verwachte ontvangsten en uitgaven	2022 0000221458 2023 0000231215 2024 0000240080 2025 0000250107
Budgettair dagboek van de aanrekeningen	2020 0002747680 2021 0003065105 2022 0003485114

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	3
Tabel budgetposities	8
Strategische nota	9
Financiële nota	26
M1: Financieel doelstellingenplan	27
M2: De staat van het financiële evenwicht.....	28
M3: Overzicht van de kredieten	30
Motivering van de wijzigingen	31
Toelichting	37
Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard.....	37
Ontvangsten en uitgaven naar economische aard	40
Investeringsprojecten	41
Masterplan onderwijspatrimonium.....	41
Evolutie van de financiële schulden	43
Financiële risico's.....	44
Omgevingsanalyse	50
Beleidsdoelstelling	50
Toegestane werkings- en investeringssubsidies.....	51
Personeelsinzet.....	51
Grondslagen en assumpties.....	52
Verbonden entiteiten	56
Bevoegdheidsmatrix - budgethouders	57
Organogram	57
T1: Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard.....	59
T2: Ontvangsten en uitgaven naar economische aard	60
T3: Investeringsproject: Investerings Stedelijk Onderwijs Antwerpen	62
T4: Evolutie van de financiële schulden	63

Samenvatting

Deze nota geeft een samenvatting van, en toelichting bij, de achtste aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 van het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen (AG SO). Het geeft een overzicht van de belangrijkste cijfers met enige achtergrondinformatie.

Stedelijk Onderwijs geeft mee uitvoering aan het Antwerps bestuursakkoord 'De Grote Verbinding' dat vertaald is in het stedelijk meerjarenplan 2020-2025. Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: 'Antwerpen is de onderwijshoofdstad van Vlaanderen'. Dit realiseert Stedelijk Onderwijs via zijn actieplan: 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen'. Dit actieplan wordt geconcretiseerd in vijf inhoudelijke acties die Stedelijk Onderwijs beschouwt als speerpunten:

Speerpunt 1: Elke leerling realiseert maximale leerwinst

Speerpunt 2: Sterke teams leveren excellent onderwijs

Speerpunt 3: Breed aanbod in functie van leren en werken

Speerpunt 4: Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

Speerpunt 5: Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

Actie 6 is een algemene actie voor registratie van ontvangsten en uitgaven voor de algemene werking die niet toegewezen worden aan de andere acties. Meer info over de speerpunten is opgenomen in de strategische nota (zie verder).

Budgettair resultaat

Stedelijk Onderwijs presenteert bij de achtste aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 een budget in evenwicht. Het beschikbaar budgettair resultaat van Stedelijk Onderwijs is jaarlijks positief. Het resultaat einde 2025 is gelijk aan 0 euro.

In de huidige BBC regelgeving is het mogelijk om in elke aanpassing van het meerjarenplan, dus ook die van het najaar, het lopende kalenderjaar bij te sturen. Op basis van de effectief te verwachten ontvangsten en uitgaven werd dus ook het budget van 2023 nog bijgestuurd, waardoor Stedelijk Onderwijs in 2023 een negatief budgettair resultaat verwacht van -11.799.698 euro.

In 2024 verwacht Stedelijk Onderwijs een negatief budgettair resultaat van -18.444.504 euro. Het gecumuleerd budgettair resultaat van vorig boekjaar (2022) bedraagt, na verwerking van het verwacht budgettair resultaat van 2023, 35.247.639 euro. Het gecumuleerd budgettair resultaat einde 2022 (47.047.337 euro) wordt in het meerjarenplan gebruikt om de negatieve budgettaire resultaten van de boekjaren 2023-2025 recht te zetten en de noodzakelijke investeringen uit te kunnen voeren.

De autofinancieringsmarge van Stedelijk Onderwijs is jaarlijks positief en bedraagt 4.863.760 euro in 2023 en 3.848.499 euro in 2024. De autofinancieringsmarge is een berekeningswijze die aangeeft hoeveel middelen Stedelijk Onderwijs over heeft uit de exploitatie, na het betalen van de leninglasten, om investeringen zelf te financieren of om de leninglasten van bijkomende leningen te dragen.

De gecorrigeerd autofinancieringsmarge (schema M2) ligt een stuk lager dan de autofinancieringsmarge. Dit is te verklaren door de DBFM projecten die op 30 jaar worden afgelost in vergelijking met de referentievoet van 12,5 jaar (8%) waarop de gecorrigeerde autofinancieringsmarge gebaseerd is.

	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025	
Exploitatie	Ontvangsten	359.530.208	381.129.978	425.434.120	432.831.571	432.144.266	438.906.412
	Uitgaven	-343.466.728	-366.714.935	-403.832.055	-426.568.579	-426.808.272	-432.390.082
	Saldo	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329
Investing	Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162
	Uitgaven	-54.582.187	-47.587.336	-86.319.427	-73.675.557	-85.773.571	-82.014.795
	Saldo	-4.911.744	-16.496.920	-57.574.525	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632
Financiering	Ontvangsten	52.670	5.562.693	45.082.877	0	0	0
	Uitgaven	-1.751.851	-1.542.731	-2.243.227	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
	Saldo	-1.699.180	4.019.962	42.839.649	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
Budgettair resultaat	9.452.556	1.938.086	6.867.189	-11.799.698	-18.444.504	-16.803.136	
Gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar	28.789.506	38.242.062	40.180.148	47.047.337	35.247.639	16.803.136	
Beschikbaar budgettair resultaat	38.242.062	40.180.148	47.047.337	35.247.639	16.803.136	0	
Autofinancieringsmarge	14.892.670	13.440.216	24.018.409	4.863.760	3.848.499	5.069.896	

Budgetpositie en doelstelling

Het budget is opgemaakt zowel naar de soort van ontvangst of uitgave (budgetpositie), als naar de bijdrage aan de realisatie van de doelstelling (op niveau van elk speerpunt/actie).

97% van alle ontvangsten in 2023 zijn subsidies (investeringsubsidies, werkingsubsidies, projectsubsidies, lonen gesubsidieerd personeel,...) en worden grotendeels toegewezen aan actie 6 (algemene werking) en speerpunt 4 (leer- en werkomgevingen). Ongeveer 70% van alle uitgaven in 2023 zijn personeelskosten. Deze zijn eveneens toegewezen aan de zesde actie. Ongeveer 14% van alle uitgaven in 2023 worden ingezet op het onderhouden, beheren, renoveren en vernieuwbouwen van het patrimonium.

Voor de realisatie van de vijf speerpunten zijn specifieke programma's gedefinieerd. Deze programma's bestaan uit nieuwe en bestaande initiatieven waarop Stedelijk Onderwijs in dit meerjarenplan de focus legt. De speerpunten bevatten naast programma's ook reguliere werking. Het budget per speerpunt en per programma is opgenomen in de strategische nota.

Stadsdotatie

Net als in de voorbije legislaturen voorziet de stad Antwerpen in een exploitatie- en investeringsdotatie voor Stedelijk Onderwijs.

In de exploitatiedotatie zijn voornamelijk middelen opgenomen voor het onderhouden en beheren van het patrimonium (inclusief het eigen aandeel in alternatieve financiering van scholenbouw), voor de personeelskosten van de ondersteunende diensten (inclusief de responsabiliseringsbijdrage voor de pensioenen van de statutaire medewerkers), voor ICT en voor het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Daarnaast zijn er specifieke middelen voorzien voor beleidsambities rond capaciteit, de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt met focus op het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom en de realisaties van de andere programma's.

De investeringsdotatie wordt voornamelijk ingezet voor de realisatie van het masterplan patrimonium. Daarnaast zijn er ook middelen voor het regulier onderhoud aan het patrimonium en voor ICT investeringen.

Stedelijk Onderwijs blijft verder drie leningen (2011, 2012 en 2013) aflossen die de stad heeft toegestaan voor investeringen in specifieke vastgoedprojecten voor REG (Rationeel EnergieGebruik).

De exploitatiedotatie 2023-2025 is gestegen met circa 4,1 mio euro. De voornaamste wijzigingen betreffen een verhoging van de responsabiliseringsbijdrage met circa 2,5 mio euro op basis van een nieuwe Ethias-studie, een verhoging met circa 1,7 mio euro in het kader van cybersecurity (kosten Digipolis + een verhoging voor de licenties van Microsoft Office 365), een verhoging met circa 0,4 mio euro voor de implementatie van een nieuwe versie van het boekhoudprogramma (SAP S4 Hana) en een verlaging van circa 0,3 mio euro met betrekking tot de intresten van de REG lening 2013.

Wijzigingen in de exploitatiedotatie zoals de dalingen voor energiekosten en de indexatie personeelsbudget alsook de stijging voor huur noodschool buitengewoon onderwijs (Leerexpert Capitan) werden door Stedelijk Onderwijs al verwerkt in het voorjaar van 2023, in tegenstelling tot Stad Antwerpen die geen aanpassing heeft gedaan in het voorjaar van dit jaar.

De investeringsdotatie 2023-2025 is verhoogd met circa 3 mio euro. De wijzigingen hebben betrekking op een stijging van circa 1,3 mio euro in het kader van cybersecurity (investeringen Digipolis + uitbreiding en versterken schoolnetwerken), een stijging van circa 0,9 mio euro door de verkoop van een onroerend goed te Kalmthout (Max Temmermanlaan) en een stijging van circa 0,8 mio euro voor de implementatie van een nieuwe versie van het boekhoudprogramma (SAP S4 Hana).

De overdracht van niet opgevraagde investeringsdotatie van 2022 naar 2023 werd door Stedelijk Onderwijs reeds verwerkt in het voorjaar van 2023, in tegenstelling tot Stad Antwerpen.

	2023	2024	2025	Totaal
Exploitatie				
Basisonderwijs	-231.155	-276.000	-97.305	-604.460
DKO	-702.306	-740.234	-692.734	-2.135.273
Financiën	-19.711	-259.849	-236.081	-515.640
HR	-29.834.670	-32.955.556	-33.363.236	-96.153.461
ICT	-3.994.571	-4.851.194	-4.780.989	-13.626.754
MC	-78.981	-74.000	-40.000	-192.981
Onderwijsorganisatie	-19.475	-19.962	-20.461	-59.898
Patrimonium	-19.361.606	-18.138.418	-20.364.298	-57.864.322
Secundair onderwijs	-152.000	-95.500	-90.000	-337.500
Buitengewoon onderwijs	-134.350	-105.590	-80.000	-319.940
Volwassen onderwijs	0	0	0	0
Saldo	-54.528.825	-57.516.302	-59.765.102	-171.810.229
Investerings				
ICT	-1.156.146	-2.116.949	-994.043	-4.267.138
Patrimonium	-34.976.973	-37.926.499	-43.874.278	-116.777.751
Saldo	-36.133.119	-40.043.449	-44.868.321	-121.044.889

Masterplan onderwijspatrimonium

Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen door het realiseren van voldoende, gezonde, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen voor haar lerenden en medewerkers. Duurzame en inspirerende schoolgebouwen verhogen het welbevinden, wat bijdraagt tot betere leerprestaties. Aantrekkelijke schoolomgevingen en -gebouwen faciliteren het leerproces.

Zo zorgen we ervoor dat schoolteams zich kunnen concentreren op hun kerntaak. Het Masterplan Onderwijs-patrimonium 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs is een concreet programma van vastgoedprojecten (nieuwbouw en renovaties) die deze doelstelling mee realiseert. Het masterplan wordt gerealiseerd via investeringen enerzijds en via alternatieve financieringen (DBFM Scholen van Morgen, huursubsidies) anderzijds.

Het masterplan 2020-2025 stijgt met circa 5,5 mio euro ten opzichte van aanpassing 7. De AGION subsidies stijgen met circa 4,6 mio euro en de eigen middelen masterplan stegen met circa 0,9 mio euro. De AGION middelen zijn steeds een momentopname en kunnen wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. De eigen middelen groeiden aan door de verkoopopbrengst van een onroerend goed (Max Temmermanlaan, Kalmthout) toe te wijzen aan het masterplan (2023_GR_00064).

Het eigen aandeel binnen de DBFM projecten is gestegen met circa 0,1 mio euro in het meerjarenplan. Dit is voornamelijk te wijten aan kleine wijzigingen of gevallen van uitstel die bij alle lopende projecten voorkomen. De aanpassingen van het gasopslagsysteem bij technische campus Blue Gate (2023_DCAGSO_00074) en een dading met aannemer Strabag met betrekking tot het later aanvangen van de bouwwerkzaamheden voor Campus Cadix – Kunstkaai (2023_RVBAGSO_0010) waren budgettair al voorzien in een vorige ronde en hebben geen impact op de wijzigingen t.o.v. AMJP7.

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP7			Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	17.363.530	11.545.782	31.137.674	35.426.499	41.374.278	169.314.165
	Agion subsidies	12.382.291	6.233.531	10.210.008	19.432.620	18.176.807	15.365.995	81.801.251
	Overige subsidies	249.654	1.764.242	0	0	0	60.636	2.074.532
	Relance plan	0	0	0	298.747	1.701.253	0	2.000.000
	Eigen middelen	-1.157.676	1.976.431	3.224.210	5.125.692	12.442.191	7.171.441	28.782.289
	Saldo	43.940.670	27.337.733	24.980.000	55.994.733	67.746.750	63.972.349	283.972.236
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-26.899.104	-24.355.837	-54.639.457	-67.161.519	-61.997.661	-278.524.968
	Meubilair	-469.280	-438.629	-624.163	-1.355.276	-585.231	-1.974.688	-5.447.268
	Saldo	-43.940.670	-27.337.733	-24.980.000	-55.994.733	-67.746.750	-63.972.349	-283.972.236

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP8			Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	17.363.530	11.545.782	31.137.674	35.426.499	41.374.278	169.314.165
	Agion subsidies	12.382.291	6.233.531	10.210.008	20.575.547	22.015.604	14.984.885	86.401.865
	Overige subsidies	249.654	1.764.242	0	4.686	8.821	0	2.027.402
	Relance plan	0	0	0	298.747	1.412.695	288.558	2.000.000
	Eigen middelen	-1.157.676	1.976.431	3.224.210	3.351.610	12.066.414	10.231.414	29.692.403
	Saldo	43.940.670	27.337.733	24.980.000	55.368.264	70.930.034	66.879.134	289.435.836
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-26.899.104	-24.355.837	-53.903.092	-70.302.798	-65.012.032	-283.944.253
	Meubilair	-469.280	-438.629	-624.163	-1.465.172	-627.235	-1.867.102	-5.491.581
	Saldo	-43.940.670	-27.337.733	-24.980.000	-55.368.264	-70.930.034	-66.879.134	-289.435.836

Andere wijzigingen en financiële risico's

De budgetten voor nutsvoorzieningen zijn in deze achtste aanpassing van het meerjarenplan niet aangepast ten opzichte van vorige ronde. De prognoses van april 2023 (voor kalenderjaar 2023) en mei 2023 (voor kalenderjaar 2024 en 2025) die gebruikt werden in het voorjaar 2023 bleven behouden. Recentere prognoses tonen een lichte daling. Er werd groepsbreed afgesproken om niet elke budgetronde bij te sturen indien de verschillen eerder klein zijn. Op deze manier wordt er geanticipeerd op mogelijke onderschattingen gezien de prognoses van VEB lineair zijn en dus gebaseerd zijn op informatie uit het verleden.

In de toelichting worden verschillende risico's beschreven, waaronder Oekraïne, Borsbeek, pensioenen, tijdelijke huisvesting voor Stedelijk Lyceum Lakbors en cybersecurity.

De stad besliste om de meerkosten van het cyberincident en van het aangepaste cyberprogramma budgettair te verwerken in hun zevende aanpassing van het meerjarenplan (najaar 2023). De realisatie van dit programma verloopt hoofdzakelijk via Digipolis. Binnen het kader van dit cyberprogramma bepaalde Stedelijk Onderwijs zelf een aantal cybersecurity principes in functie van onze specifieke onderwijscontext en organisatiestructuur, zowel op vlak van werk- en leerplekken (toestellen), van persoonlijke toestellen, van netwerkinfrastructuur, als op vlak van paswoordenbeleid. Deze principes werden vertaald in concrete acties, waaronder het versterken van de netwerken en de upgrade van de MS KIS licenties. Om dit te realiseren verhoogde de stad de dotatie aan Stedelijk Onderwijs met 1,7 mio euro (exploitatie) en 1,3 mio euro (investeringen).

Periode 2026-2028

De beheers- en beleidscyclus schrijft voor om steeds 3 toekomstige boekjaren in beeld te brengen. In het najaar 2023 worden dus de jaren 2024 tot en met 2026 ingevuld. Groepsbreed is afgesproken om reeds alle jaren tot en met 2028 in beeld te brengen. Dit heeft een aantal voordelen. De periode waarin we vooruitkijken, wijzigt niet meer bij de volgende aanpassingen van het meerjarenplan. De periode is lang genoeg om de benodigde budgetten in beeld te brengen van investeringsprojecten die opgestart worden in 2025 en de betreffende entiteiten hanteren dezelfde tijdshorizon en principes.

Dit principe krijgt een technische invulling en is geen voorafname op de volgende legislatuur. In de wettelijke schema's M2, T2 en T4 worden de jaren 2026-2028 vermeld. De budgetten zijn opgemaakt op basis van reeds genomen beslissingen en uitgaande van gelijkblijvend beleid. Het is geen vertaling van beleidskeuzes met betrekking tot het volgende meerjarenplan. Om die reden zijn het ook enkel de schema's M2, T2 en T4 die worden getoond tot en met 2028.

Stedelijk Onderwijs bestemt de reserves tegen einde 2025. De invulling van de jaren 2026-2028 maakt geen gebruik van reserves en het budgettair resultaat elk jaar bedraagt bijgevolg 0 euro. De exploitatiedotatie van de stad wordt vlak doorgetrokken uitgaande van ongewijzigd beleid, uitgezonderd de indexatie van de personeelscomponent. De exploitatiedotatie bedraagt in 2026 circa 53,5 mio euro, in 2027 circa 54,3 mio euro en in 2028 circa 55,2 mio euro.

De exploitatie uitgaven werden vlak doorgetrokken gebaseerd op 2025, met uitzondering van de personeelsuitgaven waarbij er na de indexaanpassing in mei 2025 om de 9 maanden een indexesprong is voorzien (februari en november 2026, augustus 2027 en mei 2028).

De investeringsdotatie van de stad voor de jaren 2026 tot en met 2028 is gebaseerd op het gemiddelde van het huidige meerjarenplan (2020-2025) en bedraagt circa 31,9 mio euro/jaar.

Investeringsuitgaven werden vlak doorgetrokken, uitgezonderd de budgetlijnen met betrekking tot het masterplan. Het grootste gedeelte van de investeringsdotatie wordt ingezet voor het masterplan onderwijspatrimonium. Daarnaast werden de AGION middelen voor de periode 2026-2028 in kaart gebracht.

De budgettaire impact op volgende legislatuur (meerjarenplan 2026-2031) is, ten opzichte van AMJP 7, gestegen tot 179 mio euro. Het gaat dan om alle reeds goedgekeurde projecten. Daarnaast zijn er nog een aantal projectideeën in het masterplan die nog ter goedkeuring moeten voorgelegd worden in deze legislatuur. Stedelijk Onderwijs werkt een plan van aanpak uit om het evenwicht te bewaken om enerzijds de financiële risico's in de voortgang van het masterplan te beperken en om anderzijds geen vertragingen op te lopen in de realisatie van projecten noodzakelijk voor veilige schoolgebouwen en capaciteitsuitbreiding.

Tabel budgetposities

	2023	2024	2025
Exploitatie	6.262.992	5.335.993	6.516.329
Ontvangsten	432.831.571	432.144.266	438.906.412
70 Opbrengsten uit de werking	10.313.738	10.617.161	10.692.290
74 Subsidies, toelagen en andere operationele opbrengsten	419.534.489	419.148.981	425.883.933
75 Financiële opbrengsten	2.983.345	2.378.124	2.330.189
Uitgaven	-426.568.579	-426.808.272	-432.390.082
60 Aankopen voor doorverkoop	-8.124.829	-7.561.169	-7.092.385
61 Diensten en diverse goederen	-59.806.188	-60.563.391	-60.185.524
62 Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	-341.713.541	-350.533.907	-357.081.744
64 Toegestande werkingsubsidies en andere operationele kosten	-13.489.798	-4.625.538	-4.603.434
65 Financiële kosten	-3.434.224	-3.524.266	-3.426.996
Investerings	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632
Ontvangsten	58.289.493	64.679.034	61.388.162
15 Investeringsubsidies	57.012.099	63.480.569	60.141.763
49 Vorderingen op lange termijn die binnen het jaar	1.277.394	1.198.465	1.246.399
Uitgaven	-73.675.557	-85.773.571	-82.014.795
21 Immateriële vaste activa	-1.315.588	-1.391.949	-927.476
22 Terreinen, gebouwen, wegen en andere infrastructuur	-57.969.975	-73.513.308	-68.215.036
23 Installaties, machines, uitrusting en computers	-9.223.083	-7.056.929	-6.819.297
24 Meubilair en rollend materiaal	-4.675.923	-3.378.657	-6.052.986
25 Vaste activa in leasing	-490.988	-432.728	0
Financiering	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
Ontvangsten	0	0	0
17 Schulden op lange termijn	0	0	0
49 Vorderingen wegens leningen	0	0	0
Uitgaven	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
42 Schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
Budgettair resultaat boekjaar	-11.799.698	-18.444.504	-16.803.136

Strategische nota

De strategische nota is een onderdeel van de achtste aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs.

De strategische nota omvat

- de strategische doelstelling;
- het actieplan voor de realisatie van de strategische doelstelling;
- de vijf speerpunten (acties) waaruit het actieplan bestaat;
- de programma's waaruit de speerpunten (acties) bestaan.

De realisatietermijn valt samen met het meerjarenplan (2020-2025).

Stedelijk Onderwijs geeft mee uitvoering aan het Antwerps bestuursakkoord 'De Grote Verbinding' dat vertaald is in het stedelijk meerjarenplan 2020-2025. Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: 'Antwerpen is de onderwijs hoofdstad van Vlaanderen' (2LWS02). Dit realiseert Stedelijk Onderwijs via zijn actieplan: 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205).

De raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs keurde op 29 november 2019 de ambitienota 2020-2025 goed. De raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs keurde op 23 oktober 2020 de speerpuntennota 2020-2021 goed. De speerpuntennota concretiseert de ambitienota in haalbare resultaten en activiteiten voor een periode van twee jaar. In maart 2022 werd de speerpuntennota 2022-2023 goedgekeurd door de raad van bestuur (2022_RVBAGSO_00055).

[2LWS0205 - Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen.](#)

Missie: talentontwikkeling & actief burgerschap

Stedelijk Onderwijs organiseert in opdracht van de stad Antwerpen en binnen het kader van zijn pedagogisch project, kwaliteitsvol onderwijs in een open en stedelijke leeromgeving. We begeleiden het leerproces van kinderen, jongeren en volwassenen. We doen dat in onze kleuter-, lagere en middelbare scholen, academies en centra voor volwassenenonderwijs. Iedereen, zonder uitzondering, is welkom. We geloven in de groeikansen van elke lerende en realiseren samen maximale leerwinst. We ontwikkelen talenten en actief burgerschap. Zo groeit iedere leerling of cursist succesvol door naar een gewaardeerde plaats in de samenleving. Samen met alle betrokkenen engageren we ons om zo de stad van morgen mee vorm te geven.

Visie: Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen

Maximale leerwinst voor elke lerende is de sleutel tot kwalificatie. Hier leggen we de lat hoog. Elke leraar beschikt over expertise en leiderschap en deelt deze met anderen.

Sterke teams leveren excellent onderwijs. Ons aanbod is breed en gericht op wie wil (blijven) leren of werken. Onze leer- en werkomgevingen zijn inspirerend en duurzaam. Leren bij Stedelijk Onderwijs gaat ook over jezelf leren ontdekken en de ruimte krijgen om te oefenen en te participeren als een actieve burger aan de samenleving.

We leren samen omgaan met een snel veranderende en onbekende toekomst. We willen dat onze leerlingen en cursisten hun plek vinden in de samenleving. Wij inspireren hen voor het leven. Zo bouwen we mee aan de stad van morgen.

Zes acties, vijf speerpunten

Het actieplan 'Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' wordt geconcretiseerd in vijf inhoudelijke acties die Stedelijk Onderwijs beschouwt als speerpunten:

Speerpunt 1: Elke leerling realiseert maximale leerwinst

Speerpunt 2: Sterke teams leveren excellent onderwijs

Speerpunt 3: Breed aanbod in functie van leren en werken

Speerpunt 4: Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

Speerpunt 5: Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

Actie 6 is een algemene actie voor registratie van ontvangsten en uitgaven voor de algemene werking die niet toegewezen worden aan de andere acties. Meer info over de speerpunten is opgenomen in de strategische nota (zie verder).

Enkele belangrijke contextfactoren

Lerarentekort

Het lerarentekort is gekend. Er is veel nodig om meer mensen naar het lerarenberoep te (ver)leiden. Stedelijk Onderwijs moet alles op alles zetten om als aantrekkelijke werkgever nieuwe leerkrachten aan te trekken en bestaande leerkrachten te behouden.

Vluchtelingenstromen en taalkrchtig onderwijs

In de eerste helft van 2022 werden we geconfronteerd met een wereldwijd probleem, namelijk de oorlog in Oekraïne. Onze scholen kennen een toeloop van kinderen van Oekraïense origine die vaak een oorlogstrauma hebben meegemaakt en die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Stedelijk Onderwijs zal alert blijven voor deze en toekomstige uitdagingen binnen de grootstedelijke context. We kunnen hierbij verder bouwen op de bestaande werking voor anderstalige nieuwkomers, OKAN en NT2. Onderwijs Vlaanderen zorgt voor extra werkingstoelagen op basis van de instroom van in aanmerking komende leerlingen (vluchtelingen Oekraïne en anderstalige nieuwkomers). De extra werkingstoelage komt volledig terecht op schoolniveau. Binnen de speerpunten gaan we gericht op zoek om uitdagingen als deze niet aan te pakken als losse acties maar te verankeren aan de programma's en om te buigen naar een duurzaam beleid.

A'REA UP

Het A'REA UP-programma is een vernieuwend programma van de stad Antwerpen in de aanpak van ongekwalificeerde uitstroom. Het programma kenmerkt zich door de duurzame aanpak, de gezamenlijke doelgerichtheid en het belang van (een continu proces van) meten, evalueren en bijsturen van nieuwe en bestaande initiatieven. Stedelijk Onderwijs werkt actief mee aan de realisatie van het programma A'REA UP. Het programma is een belangrijke hefboom in de realisatie van de organisatiedoelstelling 'Kwaliteitsvolle gekwalificeerde uitstroom'. Samen met onze partners zetten we in op 85% van de lerenden die gekwalificeerd uitstromen waarbij we oog hebben voor een stijgend kwaliteitsvol doorstroomcijfer. In niet-diplomagerichte opleidingen streven we naar succesvol afgeronde opleidingsdelen waarbij zelfontwikkeling centraal staat. Inspanningen worden daarbij geleverd op het vlak van vroegtijdig schoolverlaten, verlaging van de schoolse vertraging en doorlopende leerloopbanen.

Doelgericht samenwerken om de stad van morgen mee te bouwen

Stedelijk Onderwijs blijft de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit in de focus zetten om hoge leerprestaties en maximale leerwinst te realiseren. De directeur en het schoolteam zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit en worden daarbij bijgestaan door ondersteuners. Schoolteams en ondersteuners hebben een lerende en onderzoekende houding en werken doelgericht samen om de stad van morgen mee te bouwen.

We leggen daarin drie belangrijke accenten :

1. Een heldere visie en realistisch beleidsplan als basis voor onderwijskwaliteit voor elke school, academie of centrum.
2. Monitoren van onderwijskwaliteit om te groeien.
3. Lerende cultuur.

		Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025
Exploitatie	Ontvangsten	359.530.208	381.129.978	425.434.120	432.831.571	432.144.266	438.906.412
	Uitgaven	-343.466.728	-366.714.935	-403.832.055	-426.568.579	-426.808.272	-432.390.082
	Saldo	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329
Investing	Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162
	Uitgaven	-54.582.187	-47.587.336	-86.319.427	-73.675.557	-85.773.571	-82.014.795
	Saldo	-4.911.744	-16.496.920	-57.574.525	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632
Financiering	Ontvangsten	52.670	5.562.693	45.082.877	0	0	0
	Uitgaven	-1.751.851	-1.542.731	-2.243.227	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
	Saldo	-1.699.180	4.019.962	42.839.649	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
Budgettair resultaat		9.452.556	1.938.086	6.867.189	-11.799.698	-18.444.504	-16.803.136

		Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025
01 Maximale leerwinst		-9.489.104	-10.778.151	-13.525.777	-14.903.740	-14.860.661	-15.059.279
Exploitatie	Ontvangsten	270.334	278.466	79.525	433.030	193.470	167.198
	Uitgaven	-9.643.960	-10.954.522	-13.445.515	-15.164.930	-14.924.781	-15.043.638
Investering	Uitgaven	-115.478	-102.095	-159.786	-171.840	-129.350	-182.839
02 Sterke teams		-1.454.729	-1.646.304	-2.078.553	-1.491.305	-2.499.784	-2.435.513
Exploitatie	Ontvangsten	272.235	337.726	347.641	1.763.990	523.977	425.995
	Uitgaven	-1.726.964	-1.984.029	-2.426.194	-3.255.295	-3.023.761	-2.861.509
03 Breed aanbod		-1.371.041	-1.782.450	-2.450.690	-2.807.982	-2.808.639	-2.656.935
Exploitatie	Ontvangsten	428.485	499.522	473.649	556.849	510.565	510.723
	Uitgaven	-1.799.526	-2.281.972	-2.924.339	-3.354.832	-3.319.204	-3.167.658
Investering	Uitgaven	0	0	0	-10.000	0	0
04 Leer- en werkomgevingen		-31.261.115	-37.897.320	-48.084.868	-48.755.102	-58.409.267	-58.559.630
Exploitatie	Ontvangsten	2.904.886	7.024.173	5.454.236	4.307.541	4.596.414	4.617.914
	Uitgaven	-28.800.613	-33.467.842	-40.024.545	-36.250.922	-40.368.801	-40.995.206
Investering	Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162
	Uitgaven	-54.473.216	-47.485.391	-86.161.739	-73.493.717	-85.644.221	-81.831.956
Financiering	Ontvangsten	0	5.548.693	45.062.469	0	0	0
	Uitgaven	-562.616	-607.369	-1.160.192	-1.607.497	-1.671.692	-1.738.544
05 Actieve burger		-44.266	-53.577	-181.092	-1.142.970	-704.356	-77.682
Exploitatie	Ontvangsten	157.102	50.731	398.014	2.392.780	102.419	35.287
	Uitgaven	-201.368	-104.308	-579.106	-3.535.750	-806.775	-112.969
06 Algemene werking		53.072.810	54.095.888	73.188.169	57.301.401	60.838.204	61.985.902
Exploitatie	Ontvangsten	355.497.165	372.939.361	418.681.054	423.377.380	426.217.421	433.149.294
	Uitgaven	-301.294.297	-317.922.261	-344.432.355	-365.006.850	-364.364.950	-370.209.104
Investering	Uitgaven	6.507	150	2.098	0	0	0
Financiering	Ontvangsten	52.670	14.000	0	0	0	0
	Uitgaven	-1.189.235	-935.362	-1.062.628	-1.069.129	-1.014.267	-954.288
Totaal		9.452.556	1.938.086	6.867.189	-11.799.698	-18.444.504	-16.803.136

2LWS020501 - Elke leerling realiseert maximale leerwinst

De leer-kracht van de lerende staat centraal. We verwachten hoge leerprestaties en maximale leerwinst. We verhogen de gekwalificeerde uitstroom. We begeleiden de lerende en houden rekening met de specifieke noden. Elke leraar maakt hierbij het verschil. We meten leereffecten, begeleiden en sturen bij. We toetsen praktijkervaringen af aan wetenschappelijke inzichten.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er twee programma's.

Programma 1.1: Ontwikkeling onderwijskwaliteit (PROG11)

Stedelijk Onderwijs legt de lat hoog en streeft naar excellentie. We investeren in kwaliteitsontwikkeling zodat onze lerenden hoge leerresultaten behalen en leerwinst boeken. De directeur is, samen met schoolteam, verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit gebaseerd op een gedragen visie. Ze kunnen voor het versterken van hun beleidsvoerend vermogen rekenen op ondersteuning.

Ambities

- Elk schoolteam brengt de eigen onderwijskwaliteit systematisch en betrouwbaar in kaart aan de hand van een (collegiale) visitatie of zelfevaluatie.
- Elk schoolteam heeft inzicht in wat de schoolspecifieke noden zijn om "doorlichtingsproof" te zijn en beschikt over een actieplan om aan die noden te voldoen.
- De komende zes jaar krijgt elke school een gunstig advies na een doorlichting van de onderwijsinspectie. Eventuele tekorten worden binnen de drie jaar weggewerkt.
- Elke school streeft ernaar te excelleren op minstens één thema van de doorlichtingsfocus zoals bijvoorbeeld onderwijsbeleid, evaluatiepraktijk, leerlingenbegeleiding, taalgericht onderwijs...
- Alle lagere scholen en alle secundaire scholen met een eerste graad implementeren gefaseerd een set vaardigheids- en beheersingstoetsen voor Nederlands (lezen en schrijven) en wiskunde. Ze integreren dit met de decretaal opgelegde toetsen in het kader van een brede evaluatiepraktijk.
- Elke leraar van onze lagere scholen kent en ervaart een krachtig ondersteuningsaanbod op het vlak van de realisatie van de basisvaardigheden voor Nederlands en wiskunde.
- Elke leraar in de eerste graad van onze secundaire scholen ervaart een krachtig ondersteuningsaanbod voor de realisatie van basisgeletterdheid voor Nederlands, wiskunde digitale competenties en financiële competenties.

Monitoring leerwinst

Alle lagere scholen en alle secundaire scholen met een eerste graad implementeren gefaseerd een set vaardigheids- en beheersingstoetsen voor Nederlands (lezen en schrijven) en wiskunde. Ze integreren dit met de decretaal opgelegde toetsen in het kader van een brede evaluatiepraktijk. Hiervoor is er over de periode 2023-2025 een budget van circa 265.000 euro voorzien. Het programmabudget daalde met circa 71.000 euro over de jaren 2023-2025 ten opzichte van AMJP7 door een recentere inschatting van de kosten voor toetsmateriaal.

Programma 1.2: Leerlingenbegeleiding (PROG12)

Stedelijk Onderwijs kiest uitdrukkelijk voor een schoolbeleid dat het evenwicht houdt tussen zorg en excelleren. We willen onze leerlingen een gelijke toegang geven tot het volledige onderwijsaanbod en we werken drempels maximaal weg.

We zetten onze schaalgrootte in om elke leerling optimaal te versterken, te begeleiden en de zorg te bieden die nodig is. We geven extra aandacht aan aspecten eigen aan een veranderende samenleving in functie van persoonsvorming en sociale vorming. Dit programma wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met het programma 'Actief burgerschap op school' (PROG51).

Ambities

- Het zorgcontinuüm en het handelingsgericht werken vormen de handvatten voor een kwaliteitsvolle uitbouw van de leerlingenbegeleiding conform het decreet. De vier domeinen van het decreet leerlingenbegeleiding krijgen een evenwichtige plaats in het beleid leerlingenbegeleiding van elke school en elke school boekt hierin vooruitgang
- Stedelijk Onderwijs heeft een beleid leerlingenbegeleiding voor het niet- leerplichtonderwijs uitgewerkt dat richtinggevend is voor de uitwerking van een brede basiszorg op academieniveau en centrumniveau.
- Stedelijk Onderwijs realiseert mee de stedelijke ambitie van 'Smakelijke School'.
- Elke leraar kent en ervaart een afgestemd en helder ondersteuningsaanbod op het vlak van leerlingenbegeleiding

Zomerscholen 2023

Net zoals in de afgelopen zomervakanties werden er ook in 2023 zomerscholen georganiseerd. Van 7 tot en met 18 augustus 2023 namen 473 leerlingen uit Stedelijk Onderwijs deel aan 1 van de 8 zomerscholen gewoon lager onderwijs. 304 leerlingen volgden 9 of 10 dagen les. 442 leerlingen kwamen minstens 5 dagen, waardoor zij onder de subsidiëring van de Vlaamse overheid vallen. Om een betere geografische en doelgroep spreiding te creëren, breidden we uit met 2 extra zomerscholen. We richtten 8 zomerscholen in, waar er telkens plaats was voor 45 à 65 leerlingen. Door deze schaalvergroting kunnen we drie vierde van alle lagere scholen van Stedelijk Onderwijs bedienen, namelijk 52 van 66 lagere scholen. De organisatie van de zomerscholen blijft op die manier zowel financieel als praktisch haalbaar, mits een voldoende hoge aanwezigheidsgraad (75%) van de ingeschreven leerlingen.

Het programma werd vormgegeven vanuit het concept verhalend leren en effectieve leesdidactiek. Hierbinnen ligt de focus op het leergebied Nederlands met expliciete aandacht voor technisch en begrijpend lezen. Daarbij werden de principes van 'Leesinterventie voor scholen met een totaalbenadering' (LIST) toegepast. Wiskunde en techniek werden dit jaar als bijkomende focus meegenomen. In tegenstelling tot vorig jaar, werd ook dit aanbod expliciet uitgeschreven binnen het uitgewerkte programma.

De zomerteams werden in de eerste plaats samengesteld met leraren basisonderwijs uit onze scholen, aangevuld met studenten uit de lerarenopleiding van AP Hogeschool, Karel de Grote Hogeschool en Thomas More. Daarnaast stelden we ook leraren uit andere onderwijsniveaus en medewerkers uit de ondersteunende diensten van Stedelijk onderwijs aan, alsook enkele collega's van de Stad. De inzet van leraren(-in-opleiding) vergroot de leerwinst voor zowel leerlingen als leraren. Leraren kunnen bij de uitvoering van het programma terugvallen op hun vakdidactische en pedagogische expertise en ervaring. Bovendien kunnen ze de verworven (nieuwe) inzichten en didactische principes ook in de eigen klas- en schoolpraktijk inzetten.

Door op professionalisering in te zetten gaan we voor een duurzaam effect van onze zomerscholen. Het professionaliseringstraject bestaat uit een ondersteuningsaanbod voor (zomeracademie), tijdens en na de zomerscholen, gericht op de didactische principes uit het zomerschoolprogramma. Wanneer de effectieve didactiek uit de zomerschool ingang vindt in de reguliere schoolwerking, resulteert dit in een bijkomend positief effect voor leerlingen die niet deelnamen aan de zomerscholen.

Het programmabudget is gedaald met circa 55.000 euro in 2023 t.o.v. AMJP7. De voornaamste oorzaak is dat de kosten verbonden aan zomerscholen (zoals uitzendkrachten, locaties, materialen) lager uitvielen dan verwacht.

		Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025
A00000 Reguliere werking		-9.373.656	-10.578.137	-13.255.678	-14.850.666	-14.725.321	-14.919.306
Exploitatie	Ontvangsten	122.334	56.626	79.525	225.290	40.470	14.198
	Uitgaven	-9.380.512	-10.532.668	-13.175.416	-14.904.116	-14.636.441	-14.750.665
Investing	Uitgaven	-115.478	-102.095	-159.786	-171.840	-129.350	-182.839
PROG11 Ontwikkeling kwaliteit		-115.448	-200.014	-98.069	-89.000	-94.000	-94.000
Exploitatie	Ontvangsten	148.000	221.840	0	0	0	0
	Uitgaven	-263.448	-421.854	-98.069	-89.000	-94.000	-94.000
PROG12 leerlingenbegeleiding		0	0	-172.030	35.926	-41.340	-45.972
Exploitatie	Ontvangsten	0	0	0	207.740	153.000	153.000
	Uitgaven	0	0	-172.030	-171.814	-194.340	-198.972
01 Maximale leerwinst		-9.489.104	-10.778.151	-13.525.777	-14.903.740	-14.860.661	-15.059.279

2LWS020502 - Sterke teams leveren excellent onderwijs

Elk team ontwikkelt zich tot een professionele leergemeenschap, die de leerwinst verhoogt en de draagkracht versterkt. We werken waardengedreven in een cultuur van vertrouwen en permanente feedback. We werken participatief en co-creatief. We stimuleren persoonlijk en gedeeld leiderschap. We vertrekken vanuit engagement en appreciatie. Samen creëren we een aantrekkelijk klimaat waar mensen graag willen werken.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er drie programma's.

Programma 2.1: Persoonlijk en gedeeld leiderschap (PROG21)

Sterke teams leveren excellent onderwijs en dragen bij aan de leerwinst van hun lerenden. Stedelijk Onderwijs is een waardengedreven netwerkorganisatie. Het zijn de gemeenschappelijke waarden die medewerkers drijven en verbinden.

De bedrijfswaarden (vertrouwen, deskundigheid, openheid, betrokkenheid en inspiratie) vormen de leidraad van hoe we werken en omgaan met elkaar. Medewerkers krijgen de kans om initiatief te nemen, zich te ontwikkelen en om samen op zoek te gaan naar oplossingen en nieuwe inzichten los van hiërarchie (zomeracademie, onderwijscafé, leerwandeling, ontwikkeltraject leiding geven, breed en gedeeld leiderschap). We werkten het kader voor het programma verder uit. Het kader is een kompas waarin het concept 'persoonlijk en gedeeld leiderschap' helder gedefinieerd wordt met correcte en foute voorbeelden, geïllustreerd aan de hand van de organisatiewaarden, namelijk openheid, betrokkenheid, deskundigheid, vertrouwen en inspiratie. Ook stelden we samen met een externe consultant de 360 graden-bevraging van het directiecomité op, zodat de leden van het directiecomité ook vanuit de focus van persoonlijk en gedeeld leiderschap hun eigen leiderschapsvaardigheden kunnen ontwikkelen. We rondten de pilootprojecten 'leerwandeling' en 'lesson study' af. De testfase van de leerwandeling is succesvol afgesloten, maar de verankering is nog niet compleet in de reguliere werking.

Op termijn zal de leerwandeling verder geïntegreerd worden op de klasvloer. De 'lesson study' daarentegen, bleek niet haalbaar voor de organisatie. Het proefproject wordt afgesloten en niet opgenomen in de dagelijkse werking.

Ambities

- De mindset en competenties die persoonlijk en gedeeld leiderschap vormgeven, zijn sterk verankerd en duurzaam ingebed in de ganse organisatie. De cultuur is zichtbaar in gedeeld beeld, gedeelde taal, gedeelde leiderschapspraktijken en tools.
- Elk team evolueert naar een professionele leergemeenschap die overtuigd is dat leerwinst gerealiseerd wordt vanuit een gezamenlijke aanpak en een professionele dialoog.
- Elke medewerker wordt gestimuleerd om zijn persoonlijk en gedeeld leiderschap op te nemen. Hij of zij kan deelnemen aan een breed professionaliseringsaanbod.
- Elke medewerker heeft een voorbeeldfunctie op het vlak van leiderschap voor alle leerlingen en stakeholders.

Leiderschapsontwikkeling

De opleiding leiderschapsontwikkeling werd opnieuw georganiseerd in 2023. Ze bestaat uit een proeverij van vijf dagen en werd inmiddels negen keer georganiseerd. Daarnaast werd ook het vervolgtraject 'de Verdieping' vijf keer georganiseerd.

Zomeracademie 2023

Zoals bij de vorige edities vond er een zomeracademie in 2023 plaats. Tijdens een driedaagse gaan we aan de slag met het programma, de didactiek en de werkvormen uit de zomerscholen. Zo geven we de zomerleraren de kans om de nodige kennis en vaardigheden eigen te maken, zodat ze als sterke teams aan de slag kunnen in de zomerschool en daarna in hun (stage-)klas of andere professionele context.

De voorziene budgetten hebben betrekking op de organisatie van de zomeracademie (2.100 euro in 2023, 12.000 euro/jaar in 2024 en 2025), het traject leiderschapsontwikkeling (65.000 euro in 2023, 85.000 euro in 2024 en 75.000 euro in 2025), onderwijscafés en professionele leergemeenschappen (10.000 euro/jaar in 2024 en 2025).

Het programmabudget is circa 13.000 euro lager t.o.v. AMJP7. Dit heeft voornamelijk betrekking op de zomeracademie.

Programma 2.2: Draagkracht in balans (PROG22)

De draagkracht van schoolteams staat onder druk. We stellen alles in het werk om het evenwicht te herstellen tussen hoge maatschappelijke verwachtingen en de kracht van onze teams om aan die verwachtingen te voldoen. Onderwijs is een verhaal van mensen. We investeren in het psychosociaal welzijn van onze medewerkers.

In dit programma willen we extra aandacht geven aan de verlaging van de draaglast. Dat doen we door de planlast aan te pakken, door in te zetten op een aangepaste schoolorganisatie en op een geïntegreerd welzijnsbeleid.

In het kader van het psychosociaal welzijnsbeleid in onze organisatie, startten we de terugkerende welzijnsbevraging RAPSI (risicoanalyse psychosociale aspecten) op. De bevraging verloopt stapsgewijs.

Ambities

- Stedelijk Onderwijs brengt planlast in kaart en adviseert planlastverlagende maatregelen die een impact hebben op de klas- en werkvloer. Het realiseert hierbij quick wins en werkt een duurzaam beleid 'aankpak planlast' uit op korte, middellange en lange termijn.
- Meerdere scholen verhogen in belangrijke mate hun draagkracht dankzij een aangepaste schoolorganisatie.
- Scholen waar de draagkracht zwaar overschreden is, worden via een totaalaanpak geremedieerd en begeleid.
- Stedelijk Onderwijs voert een psychosociaal welzijnsbeleid dat leidt tot een verhoging van het welbevinden van de medewerkers.

De voorziene budgetten hebben betrekking op de RAPSI-bevraging (30.315 euro in 2025) en een opleidingsbudget voor het vertrouwensnetwerk (7.460 euro in 2023 en 2.540 euro in 2024). De budgetten werden niet gewijzigd in vergelijking met vorige ronde.

Programma 2.3: Aantrekkelijke werkgever (PROG23)

Stedelijk Onderwijs positioneert zich als aantrekkelijke onderwijswerkgever in de ruime regio. We bieden zo een antwoord op het lerarentekort. We willen dat meer potentiële kandidaten expliciet kiezen voor Stedelijk Onderwijs omwille van onze identiteit en het pedagogische project. We willen een diverser potentieel aanspreken, het afhaken van starters verminderen en zij-instromers aantrekken. Een sterk uitgebouwde HR-strategie vormt de basis voor een authentieke en wervende marketing strategie. In onze employer branding campagne staan de verhalen van onze medewerkers centraal want zij zijn onze belangrijkste ambassadeurs. Ze vertellen hun kijk op (stedelijk) onderwijs. We lanceerden op sociale media verschillende verhalen van collega's die onze bouwstenen als werkgever in de verf zetten. Op LinkedIn en Facebook koppelden we verschillende vacatures aan concrete verhalen en getuigenissen. Vooral op LinkedIn merkten we een groei in volgers. We bekijken hoe we die verhalen nog meer en beter kunnen delen om zo een online community te creëren, zowel voor onze eigen medewerkers als externen.

Ambities

- Steeds meer kandidaten kiezen expliciet voor Stedelijk Onderwijs omwille van onze identiteit en pedagogisch project.
- Starters blijven langer in dienst bij Stedelijk Onderwijs.
- Stedelijk Onderwijs heeft nieuwe ideeën en voorstellen uitgewerkt die de kijk op onderwijs veranderen en inspelen op een steeds veranderende samenleving.
- Medewerkers voelen zich meer gewaardeerd en meer betrokken bij het beleid van Stedelijk Onderwijs.
- Stedelijk Onderwijs staat bekend als een aantrekkelijke werkgever

Het grootste gedeelte van het exploitatiebudget onder het programma aantrekkelijke werkgever is voorzien voor initiatieven rond organisatiebrede betrokkenheid, bevraging (Great Place To Work), specifieke campagne aantrekkelijke werkgever, dag van de leerkracht, interne communicatie en directiedagen.

Het programmabudget stijgt met circa 20.000 euro t.o.v. vorige ronde. De budgetten voor specifieke campagne aantrekkelijke werkgever stegen met circa 25.000 euro. Het budget voor dag van de leerkracht daalde met circa 7.000 euro in 2023 en het budget voor directiedagen steeg met circa 2.000 euro in 2023.

		Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025
A00000	Reguliere werking	-1.314.383	-1.433.435	-1.810.385	-1.179.854	-2.194.244	-2.140.198
Exploitatie	Ontvangsten	272.235	337.726	347.641	1.763.990	523.977	425.995
	Uitgaven	-1.586.618	-1.771.161	-2.158.026	-2.943.844	-2.718.221	-2.566.194
PROG21	Leiderschap	-5.450	-67.497	-90.811	-67.100	-107.000	-97.000
Exploitatie	Uitgaven	-5.450	-67.497	-90.811	-67.100	-107.000	-97.000
PROG22	Draagkracht in balans	0	-39.685	-72.733	-7.460	-2.540	-30.315
Exploitatie	Uitgaven	0	-39.685	-72.733	-7.460	-2.540	-30.315
PROG23	Aantrekkelijke werkgever	-134.896	-105.687	-104.623	-236.891	-196.000	-168.000
Exploitatie	Uitgaven	-134.896	-105.687	-104.623	-236.891	-196.000	-168.000
02	Sterke teams	-1.454.729	-1.646.304	-2.078.553	-1.491.305	-2.499.784	-2.435.513

2LWS020503 – Breed aanbod in functie van leren en werken

We organiseren een aantrekkelijk, breed en toekomstgericht opleidingsaanbod zodat iedereen de kans krijgt zich levenslang te ontwikkelen. Het doel van onze opleidingen is groeien naar werk, een vervolgopleiding of persoonlijke ontwikkeling. We werken samen met partners om de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt te versterken. Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er drie programma's.

Programma 3.1: Levenslang leren (PROG31)

Stedelijk Onderwijs heeft de unieke positie in de stad om het levenslang leren van elke Antwerpenaar te garanderen. We organiseren een breed en doordacht opleidingsaanbod in functie van werk of een vervolgopleiding. Door te investeren in doorlopende leerlijnen en ononderbroken leerloopbanen verhogen we de gekwalificeerde uitstroom en verminderen we de schoolse vertraging. Schaalgrootte en lange termijnvisie vormen de basis van onze strategische aanbodoefening.

Ambities

- Stedelijk Onderwijs investeert maximaal in doorlopende leerlijnen en ononderbroken leerloopbanen. Dit gebeurt dankzij een sterke onderwijsloopbaanbegeleiding, een samenhangend en toekomstgericht onderwijsaanbod per onderwijsniveau en een sterke samenwerking tussen de onderwijsniveaus.
- Stedelijk Onderwijs stemt zijn aanbod af op basis van de resultaten van een model dat instroom, doorstroom en uitstroom analyseert. Scholen nemen gerichte acties om elkaar (binnen en over de niveaus heen) te versterken in doorstroming.
- Stedelijk Onderwijs creëert extra capaciteit voor het leerplichtonderwijs in capaciteitsgebieden en bij voorkeur in gebieden en studierichtingen waar Stedelijk Onderwijs ondervertegenwoordigd is.
- Elke basisschool profileert zich als een buurtschool. In alle zones en wijken van de stad bieden we een doorlopende leerlijn van kleuter- tot en met lager onderwijs aan.
- Stedelijk Onderwijs biedt een kwalitatief studietraject aan voor alle leerlingen secundair onderwijs die zich voorbereiden op het hoger onderwijs of willen gaan werken.
- De scholen van het secundair onderwijs werken samen en creëren een breed aanbod van studierichtingen en opties. Op schoolniveau streven we naar doorlopende leerlijnen en naar een volledige eerste graad (A-stroom + B-stroom).
- Om een hoge kwaliteit te waarborgen groeperen de buitengewone scholen zich en groeien ze uit tot professionele campussen met een aanbod dat voorziet in de doorstroom van basisonderwijs naar secundair onderwijs. De opleidingsvormen 2 en 3 (OV2 en OV3) worden meer arbeidsmarktgericht georiënteerd.
- Het volwassenenonderwijs organiseert zijn aanbod op een rendabele manier hoofdzakelijk in functie van de arbeidsmarkt, kwalificatie en taal. Diplomagerichte opleidingen winnen hierbij

aan belang. Het volwassenenonderwijs heeft omscholingsprogramma's uitgewerkt in afstemming met andere opleidingsverstrekkers om flexibel in te spelen op de snel veranderende noden van de arbeidsmarkt.

- Stedelijk Onderwijs gaat voor een kunstencampus per district, waar muziek, woord, dans en beeld geclusterd worden. Dit wordt gerealiseerd in partnerschap met private aanbieders en de districten. Stedelijk Onderwijs gaat ook voor een buurtgericht aanbod onder andere door de uitbreiding van het project Kunstkuren.

De projecten 'Kunstkuren', 'Instrumentinitiatie' en 'Artifex' vormen 90% van de gebudgetteerde exploitatie uitgaven. Er zijn slechts zeer beperkte wijzigingen in het budget t.o.v. aanpassing 7.

Programma 3.2: Onderwijs-arbeidsmarkt (PROG32)

Met dit programma willen we de gekwalificeerde uitstroom verhogen door een naadloze aansluiting met de arbeidsmarkt te realiseren. We werken nauw samen met de stad en externe partners. Tussen onderwijs en arbeidsmarkt creëren we innoverende hefboomen, die een antwoord kunnen bieden op de uitdagingen van het werken en leren in de stad van morgen.

Op vlak van monitoring en meten, creëerden we een prototype van doorstroombevraging voor onze afgestudeerde studenten en cursisten van een aantal richtingen van het (beroeps)secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. In die bevraging peilden we bij de deelnemers naar of en hoe hun opleiding hen adequaat voorbereidde op de arbeidsmarkt. Uit de resultaten bleek dat veel leerlingen uit het beroepssecundair onderwijs hun kans wagen op de hogeschool of universiteit, maar vaak zonder succes. In het najaar rollen we de bevraging opnieuw uit.

We zetten ook in op de samenwerking met de lokale economie. Aangezien we in 2030 een tekort van 25% aan zorgpersoneel verwachten in Antwerpen, is de zorgsector prioritair. Uit de doorstroombevraging bleek dat onze opleidingen goed aansluiten bij de sector, maar dat onze instroom onvoldoende is. Om meer instroom te genereren sloegen we de handen in elkaar met onder andere ZNA en Zorgbedrijf Antwerpen voor de oprichting van een Zorglab op de Stuivenbergsite. Concreet stemmen we onze opleidingen en het stagebeleid nog meer op elkaar af en denken we na over hybride leeromgevingen. Aansluitend sloten HBO5 en AP Hogeschool een overeenkomst waarbij HBO5 meer erkenning krijgt in de belangrijke rol die zij opnemen in de praktijkgerichte vorming en specifieke ondersteuning van hun studenten.

Ambities

- Stedelijk Onderwijs heeft zowel met het Ziekenhuisnetwerk Antwerpen als met het Zorgbedrijf een samenwerking ontwikkeld waardoor een naadloze aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt voor zorgberoepen gegarandeerd is.
- Stedelijk Onderwijs heeft voor de realisatie van De Grote Verbinding de instroom in bouwopleidingen verhoogd, de bouwopleidingen aangepast aan de noden en meer leerlingen gekwalificeerd toegeleid naar een job in de bouwsector. Opleidingen die aansluiten bij de werken van De Grote Verbinding krijgen het label 'Samen maken we De Grote Verbinding' en gelden als een springplank voor een job.
- Stedelijk Onderwijs heeft via pilootprojecten een uitwisselingsstelsel onderzocht en/of uitgetest met als doelstelling onderwijs en arbeidsmarkt dichter bij elkaar te brengen door het inzetten van hybride leerkrachten en hybride werknemers.
- De pilootprojecten zijn inspirerend om samenwerkingen uit te bouwen met andere bedrijven en/of sectoren op de Antwerpse arbeidsmarkt.
- We rollen duaal leren in onze pilootprojecten uit als best practice en vervullen zo de rol van voortrekker voor andere trajecten duaal leren binnen Stedelijk Onderwijs en daarbuiten.

Er zijn geen wijzigingen in het budget t.o.v. aanpassing 7.

Programma 3.3: Aantrekkelijke onderwijsverstrekker (PROG33)

Stedelijk Onderwijs heeft nood aan een duidelijke marketingstrategie om zijn scholen onderscheidend en aantrekkelijk te profileren naar zijn doelgroepen. Het merk Stedelijk Onderwijs kan hierin ondersteunend en versterkend zijn. We bouwen aan een sterke reputatie. Onze medewerkers, ouders en leerlingen zijn ons uithangbord en ambassadeurs.

Ambities

- Meer ouders, leerlingen en cursisten kiezen meer en bewust voor Stedelijk Onderwijs omwille van ons merk en onze reputatie.
- Ouders, leerlingen en cursisten zijn zo tevreden over Stedelijk Onderwijs dat ze het aanbod aanbevelen bij andere ouders, leerlingen en cursisten.
- Directies en leerkrachten van onze scholen voelen zich erkend en gesteund als ambassadeur in hun inspanningen naar ouders, leerlingen en cursisten.

De aanpassing t.o.v. vorige ronde is een daling van circa 12.500 euro. Enerzijds werd het budget voor specifieke campagne aantrekkelijke onderwijsverstrekker verhoogd met circa 22.300 euro in 2023 en anderzijds werden de MCI budgetten van de onderwijsniveaus verlaagd met circa 34.800 euro in 2023.

		Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025
A00000	Reguliere werking	-1.174.251	-1.505.115	-2.004.342	-2.269.155	-2.271.316	-2.178.625
Exploitatie	Ontvangsten	425.906	482.471	457.340	497.861	507.630	510.723
	Uitgaven	-1.600.157	-1.987.586	-2.461.682	-2.767.016	-2.778.946	-2.689.348
PROG31	Levenslang leren	-80.411	-159.337	-266.828	-329.418	-366.300	-304.307
Exploitatie	Ontvangsten	2.579	17.051	12.871	58.989	2.935	0
	Uitgaven	-82.990	-176.388	-279.699	-378.407	-369.235	-304.307
Investing	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0
	Uitgaven	0	0	0	-10.000	0	0
PROG32	Onderwijs arbeidsmarkt	0	-10.147	-45.702	-42.260	-19.962	-20.461
Exploitatie	Ontvangsten	0	0	3.438	0	0	0
	Uitgaven	0	-10.147	-49.141	-42.260	-19.962	-20.461
PROG33	Aantrekkelijk onderwijs	-116.379	-107.852	-133.818	-167.149	-151.061	-153.542
Exploitatie	Uitgaven	-116.379	-107.852	-133.818	-167.149	-151.061	-153.542
03	Breed aanbod	-1.371.041	-1.782.450	-2.450.690	-2.807.982	-2.808.639	-2.656.935

2LWS020504 - Voldoende, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen

We spelen onze schaalgrootte uit en gaan efficiënt om met mensen, middelen en ruimte. Scholen, academies en centra zijn inspirerende, gezonde en veilige leeromgevingen die professioneel zijn uitgerust. We investeren in voldoende capaciteit en duurzame gebouwen die we breed openstellen.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er drie programma's.

Programma 4.1: Aantrekkelijke schoolomgeving (PROG41)

Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen door het realiseren van voldoende, gezonde, duurzame en inspirerende leer- en werkomgevingen voor haar lerenden en medewerkers.

Duurzame en inspirerende schoolgebouwen verhogen het welbevinden, wat bijdraagt tot betere leerprestaties. Aantrekkelijke gebouwen faciliteren het leerproces. Zo zorgen we ervoor dat schoolteams zich kunnen concentreren op hun kerntaak. De voornaamste zaken die onder dit programma zitten zijn het masterplan en DBFM.

Het Masterplan Onderwijspatrimonium 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs is een concreet programma van vastgoedprojecten (nieuwbouw en renovaties) die bijdragen tot het realiseren van 4 ambities:

Ambities

- In een grootstedelijke context met een sterke demografische groei voorziet Stedelijk Onderwijs in een voldoende en gepast aanbod en draagt zijn steentje bij tot de nodige capaciteitsuitbreidingen in basis- en secundair onderwijs, ook in het buitengewoon onderwijs. We bouwen niet enkel voor nu, maar voor de komende 30 jaar en verder. We willen dan ook inspelen op eventuele veranderende capaciteitsnoden in de toekomst, we spreken dan ook van 'adaptieve of slimme capaciteit', waarbij we de ruimte in onze gebouwen maximaliseren en flexibel gaan voorzien.
- Stedelijk Onderwijs zet zijn inhaalbeweging verder en zorgt voor het behoud van capaciteit door het bouwen, rooveren en onderhouden van zijn schoolgebouwen tot kwalitatieve en gezonde leer- en werkomgevingen. Met deze doelstelling zorgen we ervoor dat na realisatie van een bouwproject de school een gunstige doorlichting op vlak van Bewoonbaarheid, Veiligheid en Hygiëne behaalt. Anderzijds zijn inbreuken in de doorlichtingsverslagen een sturende factor bij de prioriteitsbepaling en de daaruit volgende selectie van projecten opgenomen in het masterplan.
- Stedelijk Onderwijs realiseert duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen. We realiseren mee de klimaatdoelstellingen van de stad met energiebesparende maatregelen, meer groen in buitenruimtes, verbetering van de luchtkwaliteit... Dit doen we door enerzijds het isoleren van gebouwen, het vervangen door schrijnwerk, het vergroenen van speelplaatsen, het verbeteren van comfortparameters zoals binnenluchtkwaliteit, akoestiek, verlichting en HVAC te integreren in nieuwbouwprojecten en totaalrenovaties. Anderzijds werden in het masterplan afzonderlijke projecten opgenomen met betrekking tot speelplaatsrenovaties (= vergroenen) en energiebesparende maatregelen (schrijnwerk-renovaties, dakrenovaties, HVAC-projecten en doorgedreven retrofitprojecten).
- Stedelijk Onderwijs voorziet multifunctionele en flexibele gebouwen en speelplaatsen, die waar mogelijk breed kunnen gebruikt worden door wijk-, cultuur- en sportverenigingen, zodat de school het kloppend hart van de wijk kan zijn. Dit realiseren we door in nieuwbouw- en renovatieprojecten slim te compartimenteren waardoor de ruimtes die breed worden opengesteld met behulp van toegangscontrole afzonderlijk gebruikt kunnen worden, los van de ruimtes die niet breed kunnen opengesteld worden.

Het masterplan wordt gerealiseerd via investeringen enerzijds en via alternatieve financieringen (DBFM Scholen van Morgen, huursubsidies) anderzijds.

Het masterplan 2020-2025 stijgt met circa 5,5 mio euro ten opzichte van aanpassing 7. De AGION subsidies stijgen met circa 4,6 mio euro en de eigen middelen masterplan stegen met circa 0,9 mio euro. De AGION middelen zijn steeds een momentopname en kunnen wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. De eigen middelen groeiden aan door de verkoopopbrengst van een onroerend goed (Max Temmermanlaan, Kalmthout) toe te wijzen aan het masterplan (2023_GR_00064).

Het eigen aandeel binnen de DBFM projecten is gestegen met circa 0,1 mio euro in het meerjarenplan. Dit is voornamelijk te wijten aan kleine wijzigingen of gevallen van uitstel die bij alle lopende projecten voorkomen.

Programma 4.2: Digitalisering onderwijs (PROG42)

Technologie is niet meer weg te denken in de samenleving. Leraren hebben de nodige digitale competenties nodig om die technologie toe te passen in de onderwijsleerpraktijk.

Hiervoor moet elke school uitgerust zijn met de nodige telematica basisuitrusting. Het kwaliteitsvol leren kan versterkt worden door innovatie en digitaal leren.

Daarbij wordt zowel gewerkt vanuit impulsen van op de klasvloer door vernieuwende initiatieven te ondersteunen, als vanuit kansen die zich aanbieden vanuit andere sectoren of vernieuwende technologieën. Een duidelijk kader voor digitaal leren waarin keuzes worden gemaakt in functie van pedagogische meerwaarde is nodig om het in te bedden in een kwalitatief schoolbeleid. Daarnaast blijven we investeren in het verbeteren of vernieuwen van de bestaande IT-toepassingen.

Ambities

- Elke school, instelling of academie van Stedelijk Onderwijs heeft een IT-basisuitrusting die tegemoetkomt aan de verwachtingen van het hedendaagse onderwijs zoals omschreven in de beleidsnota's rond 'Digisprong en Edusprong'.
- Stedelijk Onderwijs beschikt over de gepaste trainingsmiddelen en ondersteuning, zodat alle leerkrachten zich op maat kunnen bekwamen in die digitale basiscompetenties die voor hun onderwijsniveau nodig zijn opdat de lerenden op een kwaliteitsvolle manier ondersteund worden om de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en/of kwalificaties te behalen.
- Digitaal leren maakt integraal deel uit van ons didactisch handelen in functie van het behalen van de gestelde ontwikkelingsdoelen en eindtermen.
- Stedelijk Onderwijs heeft een nieuwe masterplantool, een nieuw platform voor werving en selectie, een nieuwe toepassing voor opdrachtverdeling en nieuwe scholenwebsites. Bestaande platformen zijn geoptimaliseerd.

De voorziene budgetten hebben betrekking op de (administratieve en pedagogische) werkplekken en diverse optimalisaties van systemen voor de ondersteunende processen (o.a. E-recruitment en HR platform, masterplantool, medewerkersportaal,...) en Fablab. De voorziene uitgaven zijn gestegen met circa 80.000 euro t.o.v. aanpassing 7, dit met betrekking tot administratieve werkplekken en pedagogische werkplekken. Dit betreft een verschuiving van het reguliere budget naar het programmabudget.

Programma 4.3: Servicemodel op maat van de scholen (PROG43)

We willen de ondersteuning en coördinatie naar scholen efficiënter en doeltreffender organiseren. We helpen scholen in het versterken van hun onderwijsproces. Door een slimme coördinatie ondersteunen we hen maximaal in de uitvoering van de zakelijke processen.

Ambitie

- Scholen weten waarvoor ze ondersteuning kunnen krijgen en kunnen rekenen op een efficiënte en geïntegreerde aanpak van ondersteuners.

Het programmabudget daalde met 18.000 euro t.o.v. aanpassing 7 over de periode 2023-2025.

		Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	2023	2024	2025
A00000 Reguliere werking		-31.291.740	-32.788.253	-41.170.124	-40.631.938	-40.832.210	-40.808.731
Exploitatie	Ontvangsten	1.337.163	5.257.481	2.765.499	407.389	141.840	93.028
	Uitgaven	-26.711.724	-31.316.064	-36.202.628	-29.567.457	-32.409.432	-32.117.734
Investing	Ontvangsten	3.344.487	4.806.884	2.234.405	4.536.829	4.060.850	3.430.220
	Uitgaven	-9.261.665	-11.536.554	-9.967.400	-16.008.699	-12.625.468	-12.214.244
PROG41 Schoolomgeving		173.019	-3.025.542	-6.660.064	-7.166.134	-16.734.285	-15.545.899
Exploitatie	Ontvangsten	1.567.724	1.766.692	2.688.737	3.900.152	4.454.574	4.524.886
	Uitgaven	-2.022.058	-2.134.140	-3.821.642	-6.681.465	-7.954.369	-8.872.473
Investing	Ontvangsten	45.538.375	26.036.339	26.394.954	53.294.048	60.062.084	57.894.119
	Uitgaven	-44.348.405	-33.635.756	-75.824.390	-56.071.372	-71.624.881	-67.353.888
Financiering	Ontvangsten	0	5.548.693	45.062.469	0	0	0
	Uitgaven	-562.616	-607.369	-1.160.192	-1.607.497	-1.671.692	-1.738.544
PROG42 Digitalisering onderwijs		-75.565	-2.065.888	-254.404	-955.029	-837.772	-2.200.000
Investing	Ontvangsten	787.582	247.193	115.544	458.617	556.100	63.823
	Uitgaven	-863.146	-2.313.081	-369.949	-1.413.646	-1.393.872	-2.263.823
PROG43 Servicemodel op maat		-66.830	-17.638	-276	-2.000	-5.000	-5.000
Exploitatie	Uitgaven	0	-17.638	-276	0	0	0
Investing	Uitgaven	-66.830	0	0	-2.000	-5.000	-5.000
04 Leer- en werkomgevingen		-31.261.115	-37.897.320	-48.084.868	-48.755.102	-58.409.267	-58.559.630

2LWS020505 - Elke leerling ontwikkelt zich tot een actieve burger

De school is een veilige oefenplek om burgerschapscompetenties te verwerven en samen te werken aan een betere stad. We zoeken samen antwoorden op uitdagingen in een veranderende samenleving. We zien actief burgerschap als deel van elk vak en als rode draad doorheen de ganse schoolwerking. We willen samen met alle lerenden en betrokkenen onze scholen rechtvaardiger, democratischer, vreedzamer, diverser en wereldser maken. Het versterken van taalvaardigheid is een cruciale hefboom om zich te ontwikkelen, uit te drukken en relaties uit te bouwen.

Voor de realisatie van dit speerpunt zijn er twee programma's gedefinieerd.

Programma 5.1 Actief burgerschap op school (PROG51)

Voor Stedelijk Onderwijs gaat onderwijs over méér dan vakkennis verwerven. Onderwijs gaat ook over het leven. En tegelijkertijd zien wij het leven als een aaneenschakeling van levenslang leren. Actief burgerschap is voor ons niet te vatten in één vak, maar loopt als een rode draad doorheen een ganse schoolwerking. Deze zienswijze vertalen we in de slagzin 'Onderwijs is leven', waarmee we willen duidelijk maken hoe wij kijken naar actief burgerschap op school. We integreerden burgerschapscompetenties in de modernisering van het secundair onderwijs en verankeren we de competenties in de visie van nieuwe secundaire scholen. We ontwikkelden een rapportagetool voor het secundair onderwijs, afgestemd op de nieuwe eindtermen, om systematisch te rapporteren over actief burgerschap. Concreet wordt er weergegeven hoe een leerling evolueert als actieve burger. De komende twee jaar zal die tool geïmplementeerd worden. We werkten een concept uit voor onze teams van het basisonderwijs om gemakkelijker met (moeilijke) maatschappelijke onderwerpen aan de slag te gaan op de klasvloer. Het resultaat is een aanvullend curriculum en een toolbox met concrete werkvormen om leraren op maat te ondersteunen. Als enige Vlaamse onderwijsorganisatie lanceerden we de afgelopen maanden een unieke samenwerking tussen alle inspecteurs van de levensbeschouwelijke vakken. Voortaan hanteren we een afsprakenkader om samen te werken aan kwalitatieve levensbeschouwelijke projecten.

Ambities

- Elke school voert een doordacht actief-burgerschapbeleid, gebaseerd op een adequate inschaling van de eigen kwaliteit op het vlak van actief burgerschap, gericht op het vastleggen van schooleigen prioriteiten, en met oog voor een hele schoolbenadering waarin de klaspraktijk, het schoolklimaat en de brede schoolwerking doelgericht op elkaar worden afgestemd.
- De scholen van Stedelijk Onderwijs versterken hun internationaal netwerk in functie van leerervaringen voor hun lerenden.
- Stedelijk Onderwijs heeft een internationaal partnerschap aangegaan met onderwijspartners in functie van kennisdeling over één of meer speerpunten.

Het programmabudget daalde met circa 60.000 euro t.o.v. vorige ronde. De voornaamste wijzigingen worden hier opgesomd. Het specifieke budget voor MFC wordt niet langer voorzien en valt dus weg in 2024 en 2025 wat leidt tot een daling van 20.000 euro in totaliteit. De implementatie van een beleidskader en schooltrajecten daalde met circa 14.000 euro in 2023 en de ondersteunende internationale werking scholen daalde met 14.000 euro in 2023. Voor beide bleek het budget 2023 te hoog ingeschat. In de reguliere werking zijn een aantal grotere, internationale projecten en project Edusprong budgettair voorzien, alsook het project Smakelijke Scholen.

Programma 5.2 Taal in de stad (PROG52)

Voor heel wat van onze leerlingen is het Nederlands de tweede of zelfs de derde taal. We zetten voor al onze leerlingen dan ook sterk in op een grondige algemene beheersing van het Nederlands en op een degelijke kennis van een of meerdere andere talen. De taalvaardigheid van onze leerlingen is een voorwaarde voor kwalificatie, persoonsvorming en sociale vorming. We willen dat ze doorgroeien naar een gewaardeerde plek in onze samenleving. Dit programma is dan ook nauw verweven met de realisatie van de andere programma's (PROG51, PROG11, PROG32...). Iedere leraar van Stedelijk Onderwijs is immers taalleraar.

Taal in de Stad realiseert zijn doelstellingen vooral op mensmiddelen (interne begeleiding), maar heeft voor sommige doelstellingen ook nood aan externen voor professionalisering en voor toolontwikkeling (bv. screening leerlingen). Het programmabudget is gedaald met 500 euro in 2024.

Ambities

- Stedelijk Onderwijs heeft een eigen kwaliteitswijzer Taalgericht Onderwijs ontwikkeld. Elke school voert een beleid gericht op taalgericht onderwijs met efficiënte en doelgerichte linken naar andere onderwijskundige processen en beleidsgebieden.
- In de ontwikkeling van een 'taalkrachtige onderwijsleerpaktijk' wordt elke school wegwijzig gemaakt in ondersteuningsmogelijkheden op maat van de noden van de leerlingen. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een eigen taalanker, een leernetwerk, partners voor de organisatie van een taalbadklas, extra lessen Nederlands, samenwerkingsverbanden tussen niet-leerplicht en leerplicht, een taalkrachtige vakdidactiek, ... Elke school engageert zich om te investeren in kwaliteitsontwikkeling van taalgericht en OKAN-onderwijs door actief deel te nemen aan leergemeenschappen en samenwerkingen met interne en externe organisaties en werkgroepen
- Stedelijk Onderwijs brengt orde, structuur en gefundeerde keuzemogelijkheden in de veelheid aan materialen, tools en goede praktijken rond taalbeleid en taalgericht onderwijs. Elke medewerker kent de basisprincipes van taalgericht vakonderwijs en het daarbij horende ondersteuningsaanbod van Stedelijk Onderwijs over taalgericht onderwijs.
- In proeftuinen onderzoeken scholen de mogelijkheid om moderne vreemde talen (Frans, Engels, Duits) in te voeren in hun onderwijsaanbod. We denken onder meer aan CLIL2 , samenwerking met universiteiten,...

		Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening			
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
A00000	Reguliere werking	-21.722	-13.684	-126.439	-1.094.960	-611.481	-267
Exploitatie	Ontvangsten	147.126	47.263	369.840	2.274.199	77.669	400
	Uitgaven	-168.848	-60.947	-496.280	-3.369.159	-689.150	-667
PROG51	Burgerschap op school	-22.544	-39.869	-50.495	-35.010	-80.375	-73.415
Exploitatie	Ontvangsten	9.976	3.468	28.174	118.581	24.750	34.887
	Uitgaven	-32.520	-43.337	-78.669	-153.591	-105.125	-108.302
PROG52	Taal in de stad	0	-24	-4.158	-13.000	-12.500	-4.000
Exploitatie	Uitgaven	0	-24	-4.158	-13.000	-12.500	-4.000
05	Actieve burger	-44.266	-53.577	-181.092	-1.142.970	-704.356	-77.682

Financiële nota

De financiële nota bevat het financiële doelstellingenplan (schema M1), de staat van het financieel evenwicht (schema M2) en het overzicht van de kredieten (schema M3*).

*Het overzicht van de kredieten van het meerjarenplan bevat de kredieten voor het lopende boekjaar en volgende boekjaar. De autorisatiefunctie van het vroegere budget wordt behouden door het budget te integreren in het meerjarenplan via schema M3 overzicht van de kredieten. De kredieten die vroeger in het budget waren opgenomen, worden nu vastgesteld in het meerjarenplan. Wel zijn daarbij niet alle ramingen in het meerjarenplan te beschouwen als autoriserende kredieten. Bij de jaarlijkse aanpassing van het meerjarenplan kunnen de kredieten van het volgende boekjaar worden vastgesteld. Zolang dat niet gebeurd is, zijn de cijfers van het meerjarenplan voor dat jaar louter ramingen, zonder autoriserend karakter.

De uitgavenkredieten zijn limitatief op het niveau van het totaal van de exploitatie en het totaal van de investeringen. Voor financiering zijn de ontvangstenkredieten limitatief op het niveau van de rubriek voor leningen en leasings en de uitgavenkredieten limitatief op het niveau van de rubrieken voor de toegestane leningen en betalingsuitstel. Alle onderliggende ramingen zijn geen kredieten in de zin van een limitatieve autorisatie. Hiermee wordt vermeden dat er te veel kredietaanpassingen moeten worden doorgevoerd terwijl er geen inhoudelijke wijzigingen van het beleid zijn.

In AMJP 8 worden de kredieten gewijzigd en worden de kredieten voor het boekjaar 2024 vastgesteld.

M1: Financieel doelstellingenplan

		Jaarrekening			Meerjarenplan		
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Prioritaire beleidsdoelstelling 2LWS02							
Onderwijs							
Exploitatie	Uitgaven	343.466.728	366.714.935	403.832.055	426.568.579	426.808.272	432.390.082
	Ontvangsten	359.530.208	381.129.978	425.434.120	432.831.571	432.144.266	438.906.412
	Saldo	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329
Investerings	Uitgaven	54.582.187	47.587.336	86.319.427	73.675.557	85.773.571	82.014.795
	Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162
	Saldo	-4.911.744	-16.496.920	-57.574.525	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632
Financiering	Uitgaven	1.751.851	1.542.731	2.243.227	2.676.626	2.685.959	2.692.833
	Ontvangsten	52.670	5.562.693	45.082.877	0	0	0
	Saldo	-1.699.180	4.019.962	42.839.649	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
Totalen							
Exploitatie	Uitgaven	343.466.728	366.714.935	403.832.055	426.568.579	426.808.272	432.390.082
	Ontvangsten	359.530.208	381.129.978	425.434.120	432.831.571	432.144.266	438.906.412
	Saldo	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329
Investerings	Uitgaven	54.582.187	47.587.336	86.319.427	73.675.557	85.773.571	82.014.795
	Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162
	Saldo	-4.911.744	-16.496.920	-57.574.525	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632
Financiering	Uitgaven	1.751.851	1.542.731	2.243.227	2.676.626	2.685.959	2.692.833
	Ontvangsten	52.670	5.562.693	45.082.877	0	0	0
	Saldo	-1.699.180	4.019.962	42.839.649	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020 - 2025

M2: De staat van het financiële evenwicht

Budgettair resultaat	Jaarrekening			Meerjarenplan					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
I. Exploitatiesaldo (a-b)	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329	7.431.182	8.131.590	8.521.852
a. Ontvangsten	359.530.208	381.129.978	425.434.120	432.831.571	432.144.266	438.906.412	439.999.404	441.120.831	442.073.968
b. Uitgaven	343.466.728	366.714.935	403.832.055	426.568.579	426.808.272	432.390.082	432.568.221	432.989.241	433.552.115
II. Investeringsaldo (a-b)	-4.911.744	-16.496.920	-57.574.525	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632	-4.738.350	-5.438.757	-5.829.020
a. Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162	57.875.902	53.994.280	46.972.190
b. Uitgaven	54.582.187	47.587.336	86.319.427	73.675.557	85.773.571	82.014.795	62.614.252	59.433.038	52.801.209
III. Saldo exploitatie en investeringen (I+II)	11.151.736	-2.081.876	-35.972.460	-9.123.072	-15.758.544	-14.110.303	2.692.833	2.692.833	2.692.833
IV. Financieringsaldo (a-b)	-1.699.180	4.019.962	42.839.649	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833
a. Ontvangsten	52.670	5.562.693	45.082.877	0	0	0	0	0	0
b. Uitgaven	1.751.851	1.542.731	2.243.227	2.676.626	2.685.959	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833
V. Budgettair resultaat van het boekjaar (III+IV)	9.452.556	1.938.086	6.867.189	-11.799.698	-18.444.504	-16.803.136	0	0	0
VI. Gecumuleerd budgettair resultaat vorig boekjaar	28.789.506	38.242.062	40.180.148	47.047.337	35.247.639	16.803.136	0	0	0
VII. Gecumuleerd budgettair resultaat (V+VI)	38.242.062	40.180.148	47.047.337	35.247.639	16.803.136	0	0	0	0
VIII. Onbeschikbare gelden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IX. Beschikbaar budgettair resultaat (VII-VIII)	38.242.062	40.180.148	47.047.337	35.247.639	16.803.136	0	0	0	0

Autofinancieringsmarge	Jaarrekening			Meerjarenplan					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
I. Exploitatiesaldo	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329	7.431.182	8.131.590	8.521.852
II. Netto periodieke aflossingen (a-b)	1.170.810	974.828	-2.416.344	1.399.232	1.487.495	1.446.434	1.446.434	1.446.434	1.446.434
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.622.839	1.663.864	2.222.820	2.676.626	2.685.959	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833
b. Periodieke terugvorderingen leningen	452.029	689.036	4.639.164	1.277.394	1.198.465	1.246.399	1.246.399	1.246.399	1.246.399
III. Autofinancieringsmarge (I-II)	14.892.670	13.440.216	24.018.409	4.863.760	3.848.499	5.069.896	5.984.749	6.685.156	7.075.419

Gecorrigeerde autofinancieringsmarge	Jaarrekening			Meerjarenplan					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Totale financiële schuld op 31/12 vorig boekjaar	45.626.313	44.056.144	47.940.973	90.780.622	88.103.996	85.418.037	82.725.204	80.032.371	77.339.539
I. Autofinancieringsmarge	14.892.670	13.440.216	24.018.409	4.863.760	3.848.499	5.069.896	5.984.749	6.685.156	7.075.419
II. Correctie op de periodieke aflossingen (a-b)	-2.027.266	-1.860.628	-1.612.458	-4.585.824	-4.362.360	-4.140.610	-3.925.184	-3.709.757	-3.494.330
a. Periodieke aflossingen conform de verbintenissen	1.622.839	1.663.864	2.222.820	2.676.626	2.685.959	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833
b. Gecorrigeerde aflossingen o.b.v. de financiële schulden	3.650.105	3.524.492	3.835.278	7.262.450	7.048.320	6.833.443	6.618.016	6.402.590	6.187.163
III. Gecorrigeerde autofinancieringsmarge (I-II)	12.865.404	11.579.588	22.405.951	277.936	-513.862	929.286	2.059.565	2.975.400	3.581.088

Autonomo0 gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020 - 2025

M3: Overzicht van de kredieten

	2023		2024	
	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten
Kredieten Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen	502.920.762	491.121.064	515.267.803	496.823.299
Exploitatie	426.568.579	432.831.571	426.808.272	432.144.266
Investeringen	73.675.557	58.289.493	85.773.571	64.679.034
Financiering	2.676.626	0	2.685.959	0
Leningen en leasings	2.676.626	0	2.685.959	0
Toegestane leningen en betalingsuitstel	0	0	0	0

Autonomo gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020 - 2025

Motivering van de wijzigingen

De geraamde ontvangsten en uitgaven zijn aangepast aan alle bijkomende informatie die ondertussen beschikbaar is. In deze nota worden de voornaamste aanpassingen in het budget opgelijst.

Geen inhoudelijke wijzigingen aan de doelstellingen

Voor alle geformuleerde doelstellingen is een raming gemaakt van het budget vereist voor de realisatie van deze doelstellingen. Aan de doelstellingen zijn in deze aanpassing van het meerjarenplan geen inhoudelijke wijzigingen aangebracht. De verdeling van de budgetten over de doelstellingen wordt evenwel bij elk budgetproces bijgestuurd en dus ook bij deze aanpassing van het meerjarenplan. In de strategische nota van deze achtste aanpassing van het meerjarenplan zijn de voornaamste aanpassingen in de programmabudgetten weergegeven.

Wijzigingen exploitatiebudget

De geraamde ontvangsten en uitgaven zijn aangepast aan alle bijkomende informatie die ondertussen beschikbaar is.

Lonen gesubsidieerd onderwijspersoneel

De lonen van het gesubsidieerd onderwijspersoneel (rubriek 7408) stegen met circa 15,9 mio euro over de periode 2023-2025. Langs uitgavenkant (rubrieken 6208 en 6218) is dezelfde evolutie op te merken. De jaren 2023-2025 werden bijgestuurd op basis van de effectieve realisatie in 2022 en geïndexeerd aan 2%.

Stadsdotatie exploitatie

De exploitatiedotatie 2023-2025 is gestegen met circa 4,1 mio euro. De voornaamste wijzigingen betreffen een verhoging van de responsabiliseringsbijdrage met circa 2,5 mio euro op basis van een nieuwe Ethias-studie, een verhoging met circa 1,7 mio euro in het kader van cybersecurity (kosten Digipolis + een verhoging voor de licenties van Microsoft Office 365), een verhoging met circa 0,4 mio euro voor de implementatie van een nieuwe versie van het boekhoudprogramma (SAP S4 Hana) en een verlaging van circa 0,3 mio euro met betrekking tot de intresten van de REG lening 2013.

Stedelijk Onderwijs heeft in het voorjaar 2023 een zevende aanpassing van het meerjarenplan uitgevoerd, waarin enkele wijzigingen in de exploitatiedotatie werken verwerkt (daling voor energiekosten, indexatie personeelsbudgetten en stijging voor de huur van de noodschool buitengewoon onderwijs (Leerexpert Capitan)). Stad Antwerpen groepeerde al deze wijzigingen in de aanpassing in het najaar 2023.

Werkingsstoelagen Vlaanderen

De werkingstoelagen Vlaanderen (rubriek 7402) stegen met circa 1,1 mio euro over de periode 2023-2025.

Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen

De specifieke werkingssubsidies Vlaanderen (rubriek 74050) stegen met circa 2,4 mio euro over de periode 2023-2025. De voornaamste wijzigingen worden hieronder vermeld.

Vanuit de Vlaamse overheid werd, naar aanleiding van de hoge energieprijzen, een tweede schijf extra, gekleurde middelen toegekend in 2023 ten bedrage van 1,6 mio euro. In AMJP 7 werd reeds een eerste schijf van circa 2 mio euro opgenomen. Met de stad is afgesproken dat de specifieke energiemiddelen integraal aan Stad Antwerpen worden overgemaakt. De tweede schijf van 1,6 mio euro werd verwerkt in AMJP 8 (rubriek 74050 en rubriek 6430 in 2023). De eerste schijf van circa 2 mio euro werd reeds opgenomen in AMJP 7, via dezelfde werkwijze.

In het basisonderwijs wordt er in 2023 circa 0,4 mio euro extra voorzien voor anderstalige kleuters en nieuwkomers onder de 5 jaar. Er werden extra telmomenten georganiseerd voor leerlingen die instromen in het Vlaams Onderwijs en die een extra werkingsbudget generen voor de school. In het secundair onderwijs wordt er in 2023 ongeveer 0,25 mio euro voorzien voor het gebruik van materiaal- of energie-intensieve onderdelen. In het basisonderwijs, buitengewoon onderwijs en secundair onderwijs wordt er tijdens de periode 2023-2025 ongeveer 0,25 mio euro extra voorzien voor reguliere nascholingen (gekleurde middelen). In het volwassenonderwijs worden ook in 2024 en 2025 nog toelagen voorzien (0,18 mio euro) voor corona-gerelateerde uitgaven. Verder zijn er extra middelen voor CLB met betrekking tot het personeelswerkingsbudget (0,3 mio euro) en voor de opstart en organisatie van het leersteuncentrum, afgekort LSC (0,35 mio euro). Bij het volwassenonderwijs werd er circa 0,5 euro minder ontvangsten voorzien in 2023 in het kader van Edusprong. De verminderde uitgaven zijn verspreid terug te vinden onder de rubriek projecten, computers en ICT, uitrusting en inrichting en kantoorkosten.

De toelagen in het kader van 'Zomerscholen' werden verminderd met 0,55 mio euro in 2023 omdat de uitgaven overéénkomstig wijzigden.

Projectsubsidies Vlaanderen

De projectsubsidies Vlaanderen (rubriek 74060) stegen met circa 0,1 mio euro. Deze stijging heeft voornamelijk te maken met de toekenning van een transitiebudget in het kader van de fusie van de internaten Topsporthuis en Jeanne Brabants en hogere toelagen in het kader van het project 'Oog voor lekkers'.

Financiële opbrengsten

De financiële opbrengsten stijgen in het meerjarenplan met circa 0,7 mio euro vanwege hogere bankintresten (0,2 mio euro via rubriek 7510) en een dadingsoveréénkomst in het kader van het Bluegate-project (0,45 mio euro via rubriek 7590).

Huur infrastructuur

De uitgaven voor huur infrastructuur (rubriek 6100) stijgen in 2024 en 2025 met respectievelijk 0,17 mio euro en 0,3 mio euro. Nieuwe locaties zijn er onder meer in de Kloosterstraat, Columbiastreet en Tweegezusterslaan. Locaties die niet meer gehuurd worden, zijn onder meer Herentalsebaan, Volksstraat, Camballastraat, Sint Hubertusstraat en De Bist.

Nutsvoorzieningen

De kosten voor nutsvoorzieningen bleven in deze achtste aanpassing ongewijzigd voor gas en elektriciteit (rubriek 6111) en werden verlaagd met 0,25 mio euro voor water omdat er in 2023 – op basis van het 2022 waterverbruik – nog creditnota's ontvangen werden (rubriek 6113).

Kantoorkosten ICT

De kosten voor ICT-diensten stijgen in 2024 en 2025 met respectievelijk 1,2 mio euro en 1,0 mio euro. Het betreffen uitgaven in het kader van cybersecurity, de implementatie van SAP S4 en MS Office 365 licenties. Hiertegenover staat ook een verhoogde exploitatiedotatie.

Didactische kosten

De uitgaven voor didactisch materiaal nemen tijdens de periode 2023-2025 toe met 0,6 mio euro ten gevolge van de inflatie.

Projecten

De uitgaven in het kader van projecten (rubriek 6152) stijgen met circa 1,2 mio euro in het meerjarenplan. De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op de projecten rond Edusprong in het volwassenonderwijs (0,7 mio euro) en rond verschillende projecten in het secundair onderwijs (0,3 mio euro), waaronder de projecten rond internationalisering en Epos.

Uitzendkrachten, wijk-werken, Interims

De uitgaven voor uitzendkrachten, wijk-werken en interims (rubriek 6170) zijn gestegen met circa 1,2 mio euro in het meerjarenplan. Ten eerste is er een stijging van circa 0,3 mio euro in het volwassenonderwijs voor personeelskosten in het kader van Atlas (integratie en inburgering Antwerpen), Encora Campus Eikenstraat en Encora algemene werking. Verder is er een stijging van de uitgaven voor uitzendkrachten bij het CLB (0,29 mio euro), koos het basisonderwijs ervoor om in 2024 de solidaire investeringsmiddelen niet te doen aangroeien (onderwijsniveaus), maar een bedrag te voorzien voor extra personeelswerkingsbudget. Tot slot zijn er hogere personeelskosten in het buitengewoon onderwijs (0,19 mio euro) in het kader van NOA en een verhoogde personeelskost voor de (gefusioneerde) internaten (0,13 mio euro).

Diverse operationele kosten

De diverse operationele kosten (rubriek 6430) zijn gestegen met circa 1,9 mio euro. De grootste stijging is terug te vinden bij de ondersteunende diensten nl. circa 1,64 mio euro. Dit heeft betrekking op de verkregen energietoelage van Vlaanderen voor 1,59 mio euro in 2023 die integraal wordt doorgestort aan Stad Antwerpen. Deze uitgave correspondeert met de ontvangst die van Vlaanderen werd verkregen (zie rubriek 74050 Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen).

Lonen en sociale lasten (rubriek 62 – uitgezonderd gesubsidieerd onderwijspersoneel)

De uitgaven voor lonen en sociale lasten stijgen met circa 3,9 mio euro over de periode 2023-2025.

De responsabiliseringsbijdrage stijgt over de periode 2023-2025 met 2,5 mio euro. Deze stijging wordt volledig gecompenseerd door een verhoging van de stadsdotatie.

De lonen gerelateerd aan personeelsleden tewerkgesteld binnen het kader van het BOA-decreet stijgen met 0,6 mio euro. Het BOA-decreet streeft een geïntegreerd aanbod van buitenschoolse opvang en activiteiten voor alle kinderen en gezinnen na. Dit omvat o.a. 8 samenwerkingsverbanden met andere scholen en organisaties die telkens geleid worden door een kwaliteitscoördinator. De uitgaven hierrond worden volledig gecompenseerd door exploitatiedotatie (+0,6 mio euro). Echter zijn de uitgaven en ontvangsten slechts opgenomen tot augustus 2024, aangezien de specifieke exploitatiedotatie van de Stad voorlopig tot augustus 2024 werd toegekend.

De lonen voor personeel gerelateerd aan MFC stijgen met circa 0,4 mio euro. De lonen voor de contractuele en statutaire personeelsleden stijgen met circa 0,3 mio euro. De lonen voor busbegeleiders blijven ongewijzigd ten opzichte van AMJP7.

In AMJP 8 wordt rekening gehouden met de prognose van het planbureau van oktober 2023. Dit houdt in dat de spilindex overschreden is in oktober 2023 (loonsverhoging december 2023), overschreden zou worden in maart 2024 (loonsverhoging mei 2024) en overschreden zou worden in september 2024 (loonsverhoging november 2024). Dit is opnieuw omgezet naar het voorgestelde basisscenario van AMJP7, waarbij na de laatst voorspelde loonsverhoging 6 maanden later een nieuwe loonsverhoging gebudgetteerd wordt (mei 2025). Dit leidt tot een verhoging op de exploitatie dotatie (rubriek 7401) van circa 1,9 mio euro met betrekking tot het reguliere personeelsbudget en het personeelsbudget Digipolis.

Voor de lonen van contractuele en statutaire personeelsleden werd het budget 2023 gebaseerd op de effectieve uitgaven van januari tot en met september 2023, aangevuld met een inschatting van de lonen voor oktober tot en met december. Op deze prognose werd indexatie en anciënniteit toegepast. Hiervan werd 92% gebudgetteerd. Voor 2024 en 2025 werd de loonkost in kaart gebracht o.b.v. oktober inclusief indexatie. Er werd verder rekening gehouden met geplande besparingen, anciënniteit en hiervan 92% gebudgetteerd.

Voor lonen MFC personeel en busbegeleiders werd rekening gehouden met een budgettering van 94% van de geschatte loonkost. Voor de lonen van personeelsleden gerelateerd aan het BOA-decreet werd er gebudgetteerd aan 100%.

Aankopen voeding en drank voor doorverkoop

Aankopen voeding en drank voor doorverkoop (rubriek 6045) over de periode 2023-2025 zijn gestegen met circa 1,2 mio euro ten gevolge van inflatie en gezonde maaltijden. De grootste stijgingen zijn terug te vinden bij het gewoon basisonderwijs (waarvan 0,9 mio euro smakelijke scholen) en het gewoon secundair onderwijs (+0,2 mio euro).

Aankopen leerlingen maximumfactuur

De aankopen leerlingen maximumfactuur (rubriek 6040) zijn gestegen met circa 0,8 mio euro over de periode 2023-2025. De grootste wijzigingen zijn terug te vinden bij het basisonderwijs (+0,3 mio euro) en het secundair onderwijs (+0,5 mio euro). Er is zowel een stijging in het aantal daguitstappen en meerdaagse uitstappen als een stijging in de prijzen ervan.

Wijzigingen investeringsbudget

Opnieuw is de spreiding van het investeringsbudget over de jaren aangepast aan alle bijkomende informatie die ondertussen beschikbaar is. Hierdoor wordt het budget van een aantal investeringen indien nodig naar een ander jaar verschoven op basis van een duidelijker beeld op de realisatietermijnen.

Investeringsubsidies AGION

De rubriek investeringsubsidies AGION (rubriek 1501) is gestegen met circa 4,6 mio euro over de periode 2023-2025. De AGION middelen zijn steeds een momentopname en kunnen wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten.

Stadsdotatie investeringen

De investeringsdotatie 2023-2025 (rubriek 1500) is verhoogd met circa 3 mio euro. De wijzigingen hebben betrekking op een stijging van circa 1,3 mio euro in het kader van cybersecurity (investeringen Digipolis + uitbreiding en versterken schoolnetwerken), een stijging van circa 0,9 mio euro door de verkoop van een onroerend goed te Kalmthout (Max Temmermanlaan) en een stijging van circa 0,8 mio euro voor de implementatie van een nieuwe versie van het boekhoudprogramma (SAP S4 Hana).

De overdracht van niet opgevraagde investeringsdotatie van 2022 naar 2023 werd door Stedelijk Onderwijs reeds verwerkt in het voorjaar van 2023, in tegenstelling tot Stad Antwerpen.

Masterplan patrimonium

Het masterplan 2020-2025 stijgt met circa 5,5 mio euro ten opzichte van aanpassing 7. De AGION subsidies stijgen met circa 4,6 mio euro en de eigen middelen masterplan stegen met circa 0,9 mio euro. De AGION middelen zijn steeds een momentopname en kunnen wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. De eigen middelen groeiden aan door de verkoopopbrengst van een onroerend goed (Max Temmermanlaan, Kalmthout) toe te wijzen aan het masterplan (2023_GR_00064).

Het eigen aandeel binnen de DBFM projecten is gestegen met circa 0,1 mio euro in het meerjarenplan. Dit is voornamelijk te wijten aan kleine wijzigingen of gevallen van uitstel die bij alle lopende projecten voorkomen. De aanpassingen van het gasopslagsysteem bij technische campus Blue Gate (2023_DCAGSO_00074) en een dading met aannemer Strabag met betrekking tot het later aanvangen van de bouwwerkzaamheden voor Campus Cadix – Kunstkaai (2023_RVBAGSO_0010) waren budgettair al voorzien in een vorige ronde en hebben geen impact op de wijzigingen.

Kosten voor onderzoek en ontwikkeling

Het budget voor kosten voor onderzoek en ontwikkeling 2023-2025 (rubriek 2100) stijgt met ongeveer 1,2 mio euro. Het gaat om extra middelen (investeringsdotatie Stad) in het kader van cybersecurity (0,4 mio euro) en de implementatie van SAP S4 Hana (0,8 mio euro).

Installaties

Het budget voor installaties 2023-2025 (rubriek 2300) is, vooral met het oog op de uitbreiding en versterking van schoolnetwerken naar aanleiding van de cyberaanval, gestegen met circa 0,7 mio euro (zie ook investeringsdotatie Stad).

Uitrusting en inrichting

Het budget voor uitrusting en inrichting 2023-2025 (rubriek 2320) is gestegen met circa 0,75 mio euro ten opzichte van aanpassing 7. Het grootste gedeelte van deze stijging (0,5 mio) is terug te vinden bij het basisonderwijs. De overige 0,25 mio euro zit verspreid onder de andere onderwijsniveaus.

Computers en ICT

Het budget voor computers en ICT (rubriek 2330) is gestegen met circa 0,7 mio euro. De grootste wijzigingen zijn terug te vinden bij het secundair onderwijs (circa +0,5 mio euro), het basisonderwijs (circa +0,1 mio euro) en de ondersteunende diensten (+0,1 mio euro).

Meubilair

Het budget voor meubilair 2023-2025 (rubriek 2400) is gedaald met ongeveer 2,3 mio euro. Hiervan is circa 1,1 mio euro aan het volwassenonderwijs toe te schrijven, 0,85 mio euro aan het buitengewoon onderwijs en circa 0,35 mio euro aan het secundair onderwijs.

Wijzigingen financieringsbudget

In de voorliggende aanpassing van het meerjarenplan 2023-2025 werd de financiering geactualiseerd op basis van de nieuwste beschikbare informatie. Er wordt elke budgetronde nagegaan of er wijzigingen zijn in de aflossingstabellen voor DBFM en andere leningen zoals de REG of zonnelening. De vergoedingen voor de DBFM projecten Cadix 1/2/3, Topsport en Technische campus Blue Gate zijn lopende. Er werden geen nieuwe financieringen aangegaan.

De Vlaamse overheid gaf in juli 2022 een principiële akkoord om twee toekomstige vastgoedprojecten van Stedelijk Onderwijs (De Musjes – stedelijk basisonderwijs – Wilgenstraat en Koninklijke Balletschool Antwerpen – stedelijk secundair onderwijs – Nieuw Zuid Striga 5) te financieren via een nieuw DBFM programma “Scholen van Vlaanderen”. Deze projecten zullen budgettair pas impact hebben op het volgende meerjarenplan 2026-2031. De financiering van het eigen aandeel zal aangevraagd worden aan de stad als dotatie ten laatste bij opmaak van het meerjarenplan 2026-2031, conform de andere DBFM projecten (Scholen van Morgen en projectspecifieke DBFM) en conform de beheersovereenkomst.

Smakelijke school

Zoveel mogelijk leerlingen een voedzame maaltijd geven op school: dat is het doel van 'Smakelijke School'. Met dit project wil de stad de gezondheid van de Antwerpse kinderen verbeteren en hun energieniveau opkrikken. De kosten van de gezonde maaltijden of snacks worden maximaal via het subsidiereglement van de stad gedekt. In aanpassing 8 van het meerjarenplan werd er circa 1,6 mio euro opgenomen met betrekking tot het project 'Smakelijke school' (rubriek 74051, 6045 en 6131). Het merendeel heeft betrekking op het schooljaar 2023-2024 (circa 1 mio euro). Sinds dit schooljaar zijn er ook enkele secundaire scholen ingestapt in het project.

Gebouw Nieuw Zuid – school Zuidzin

Op 18 juni 2021 vond een ernstig bouwongeval plaats op de werf van een schoolgebouw in oprichting op Nieuw Zuid. Omdat het nog niet duidelijk was in AMJP4 of en wanneer het gebouw op Nieuw Zuid in gebruik genomen kon worden, werden uit voorzichtigheid in AMJP4 de ontvangsten van huursubsidies voor Nieuw Zuid verwijderd uit het budget. De uitgaven werden deels behouden (huur) en deels geschrapt (aankoop meubilair). Het directiecomité kreeg de opdracht van de raad van bestuur om te onderzoeken voor welk onderwijsniveau een scholenbouwproject op Nieuw Zuid zal gerealiseerd worden. De raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs besliste op 17 december 2021 principieel om een éénstroom basisschool op te richten op Nieuw Zuid bij oplevering van het gebouw en herbevestigt het engagement aan AG Vespa om deze locatie te huren. De raad van bestuur geeft opdracht aan het directiecomité om deze beslissing tijdig voor te bereiden en de noodzakelijke inspraakprocedures te doorlopen. In dat kader werden de AGION huursubsidies sinds aanpassing 5 terug voorzien (rubriek 74052). Evengoed werd er opnieuw rekening gehouden met de uitgaven voor huur en meubilair vanaf 2025.

Toelichting bij wijziging schema M2: De staat van het financiële evenwicht

Artikel 11, 2de lid van het Besluit van de Vlaamse Regering over de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen bepaalt dat in het meerjarenplan van de lokale besturen een overzicht van het geconsolideerde financieel evenwicht moet worden opgenomen die de financiële evenwichten bevat van de autonome gemeentebedrijven en de districten.

Aangezien aanpassing 8 (najaar 2023) van het meerjarenplan van het autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen op een later tijdstip is opgemaakt dan aanpassing 7 (najaar 2023) van het meerjarenplan van stad en OCMW Antwerpen werd het financiële evenwicht van aanpassing 7 (voorjaar 2023) van het meerjarenplan 2020-2025 van het autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen mee opgenomen in het geconsolideerde financieel evenwicht van aanpassing 7 (najaar 2023) van het meerjarenplan van stad en OCMW Antwerpen.

Stad en OCMW Antwerpen deden geen aanpassing van het meerjarenplan in het voorjaar van 2023, in tegenstelling tot Stedelijk Onderwijs, vandaar het verschil in nummering.

Toelichting

Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard

Schema T1: zie aparte bijlage

Beleidsdomein – beleidsveld

Conform de BBC regelgeving moet elk bestuur minstens twee beleidsdomeinen hebben: het verplichte beleidsdomein 'Algemene Financiering' en minstens nog één ander beleidsdomein. Een beleidsveld is een functionele indeling van alle activiteiten die in een bestuur plaatsvinden. Beleidsvelden worden gebruikt bij de registratie van de budgettaire verrichtingen.

Stedelijk Onderwijs gebruikt onderstaande beleidsdomeinen en beleidsvelden.

Beleidsdomein	Beleidsvelden	
00 Algemene financiering	0010	Algemene overdrachten tussen de verschillende bestuurlijke niveaus
	0030	Financiële aangelegenheden
	0040	Transacties in verband met de openbare schuld
	0090	Overige algemene financiering
06 Lerende en werkende stad	0800	Gewoon basisonderwijs
	0801	Buitengewoon basisonderwijs
	0810	Gewoon secundair onderwijs
	0814	Leren en werken
	0815	Buitengewoon secundair onderwijs
	0820	Deeltijds kunstonderwijs
	0830	Centra voor volwassenenonderwijs
	0860	Centra voor leerlingenbegeleiding
	0862	Huisvesting voor schoolgaanden
	0869	Overige ondersteunende diensten voor het onderwijs
	0911	Diensten en voorzieningen voor personen met een handicap

Onder het beleidsdomein 'Algemene financiering' vallen alle leasingschulden en soortgelijke schulden, alsook de andere schulden op lange termijn, die al dan niet vervallen binnen het jaar. De subsidies en de loonkosten van het onderwijzend personeel gefinancierd door de Vlaamse overheid vallen hier eveneens onder, inclusief de werkgeversbijdragen. Ook sommige andere werkingssubsidies vallen binnen dit domein, zoals de stadsdotatie en de werkingstoelage van Vlaanderen. Tenslotte vallen de minderwaarde op realisatie van operationele vorderingen en de opbrengsten uit vlottende activa ook onder het domein 'Algemene financiering'. Alle overige zaken vallen onder 'Lerende en werkende stad'.

Overzicht budgetposities beleidsdomein: Algemene Financiering

Budgetpositie	Omschrijving
093	Budgettair resultaat vorig boekjaar
1720	Leasingschulden en soortgelijke schulden in het kader van PPS-overeenkomsten
1741	Andere leningen (Schulden op lange termijn)
4220	Leasingschulden en soortgelijke schulden in het kader van PPS-overeenkomsten
4221	Andere leasingschulden en soortgelijke schulden
4240	Andere leningen (Schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen)
4241	Andere leningen
4242	Aflossing overige leningen
6208	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - onderwijzend personeel ten laste van andere overheden
6218	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - onderwijzend personeel ten laste van andere overheden
6420	Minderwaarde op de realisatie van operationele vorderingen
7401	Werkingsubsidies Stad Antwerpen
7402	Werkingsstoelagen Vlaanderen
7403	Tussenkost Vlaamse overheid respo bijdragen
7510	Opbrengsten uit vlottende activa

Overzicht budgetposities beleidsdomein: Lerende en Werkende stad

Budgetpositie	Omschrijving
1500	Investeringsubsidies Stad
1501	Investeringsubsidies AGION
1502	Investeringsubsidies overige
2100	Kosten van ontwikkeling
2210	Gebouwen gemeenschapsgoederen
2230	Aankoop en inrichting gebouwen gemeenschapsgoederen
2231	Onroerende goederen door bestemming
2232	Onderhouds- en investeringswerken gebouwen gemeenschapsgoederen
2300	Installaties
2301	Databekabeling
2310	Machines en gereedschappen
2320	Uitrusting en inrichting
2330	Computers en ICT
2331	Software licenties > 1 jaar
2400	Meubilair
2401	Buitenspeeltoelen
2411	Rollend materiaal
2420	Muziekinstrumenten
2500	Terreinen en gebouwen in leasing of op grond van een soortgelijk recht - gemeenschapsgoederen
2600	Terreinen en gebouwen – andere materiële vaste activa
4943	Vorderingen wegens toegestane leningen die binnen het jaar vervallen
4952	Vorderingen wegens prefinanciering investeringsubsidies die binnen het jaar vervallen

6040	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6041	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6045	Aankopen van grondstoffen, hulpstoffen en handelsgoederen
6100	Huur, huurlasten en andere vergoedingen voor het gebruik van onroerende goederen
6101	Huur, huurlasten en andere vergoedingen voor het gebruik van onroerende goederen
6103	Onderhoud en herstel van onroerende goederen
6110	Elektriciteit
6111	Gas
6112	Brandstof voor verwarming
6113	Water
6121	Verzekeringen
6130	Auteursrechten, bijdragen en lidgelden
6131	Erelonen zonder inhouding BV
6132	Erelonen met inhouding BV
614120	Kosten ivm roerende goederen
614130	Kosten ivm rollend materieel
614150	Communicatiekosten
614151	Kantoorkosten niet ICT
614152	Kantoorkosten ICT
614153	Publiciteit
614154	Receptie/representatiekosten en verblijf externen
614159	Kosten allerlei voor verbruik leerlingen
614180	Nascholing en teambuilding
614181	Dienstverplaatsingen
614182	Personeelskosten allerlei (niet lonen en veiligheid)
614184	Veiligheid personeel
6150	Gereedschappen en materialen buiten schoolproces
61510	Kosten uitstappen niet doorgerekend
61512	Didactische kosten
61513	Veiligheid leerlingen
61519	Kosten allerlei voor verbruik leerlingen
6152	Projecten
6170	Uitzendkrachten en personen ter beschikking gesteld van het bestuur of van een boekhoudkundige entiteit binnen het bestuur
6180	Bezoldigingen, premies voor buitenwettelijke verzekeringen, ouderdoms- en overlevingspensioenen van bestuurders die niet worden toegekend uit hoofde van een arbeidsovereenkomst.
6201	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - vastbenoemd personeel
6202	Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen - niet-vast benoemd personeel
6207	Mandaten
6211	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - vast benoemd personeel
6212	Werkgeversbijdragen wettelijke verzekeringen - niet vast benoemd personeel
6219	Werkgeversbijdragen RSZ - vast benoemd personeel
6221	Hospitalisatieverzekering - vast benoemd personeel
6222	Hospitalisatieverzekering - niet vast benoemd personeel
6223	Aanvullend pensioen niet vast benoemd personeel
6231	Andere personeelskosten
6400	Belastingen
6430	Diverse operationele kosten
6431	Respo doorstorting Stad

6490	Algemene werkingssubsidies
6500	Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden
6540	Gerealiseerde wisselresultaten
6570	Andere financiële kosten
7002	Middagstudie
7003	Voor- en nabewaking
7010	Inschrijvingsgelden
7012	Inkomsten uit opdrachten
7020	Huuropbrengsten
7040	Verkopen leerlingen maximumfactuur
7041	Verkopen leerlingen niet maximumfactuur
7045	Andere verkopen gelinkt aan onderwijsproces
7080	Toegekende kortingen, ristorno's en rabatten (-)
74050	Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen
74051	Specifieke werkingssubsidies Stad
74052	Exploitatiesubsidies AGION
74058	Subsidies groene stroomcertificaten
74060	Projectsubsidies Vlaanderen
74061	Projectsubsidies Stad
74062	Projectsubsidies Europa
74063	Projectsubsidies Internationaal
74064	Projectsubsidies VZW
74065	Projectsubsidies Privé
74066	Projectsubsidies AGB
74067	Projectsubsidies Provincie
7407	DBFM werkingssubsidies
7408	Lonen gesubsidieerd onderwijspersoneel
74090	Specifieke werkingssubsidies lonen
7420	Meerwaarde op de realisatie van operationele vorderingen
7460	Diverse operationele opbrengsten
7462	Sponsors en giften
7531	Intrestsubsidies
7590	Andere financiële opbrengsten

Ontvangsten en uitgaven naar economische aard

Schema T2: zie aparte bijlage

Stedelijk Onderwijs heeft verschillende scholenbouwprojecten opgestart die worden gerealiseerd met alternatieve financiering, de zogenaamde DBFM projecten (Design, Build, Finance, Maintain). De budgettaire verwerking hiervan is complex. Een overzicht ervan is hierna weergegeven voor zover de gegevens gekend zijn bij aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020-2025.

	2023	2024	2025
Ontvangsten	3.637.162	3.682.724	3.634.789
DBFM werkingsubsidies (Cadix, Topsport, BlueGate)	1.252.032	1.339.084	1.339.084
DBFM intrestsubsidies (Cadix, Topsport, BlueGate)	2.385.130	2.343.640	2.295.705
Exploitatie	-4.725.763	-4.748.593	-5.492.919
Uitgaven			
DBFM aanrekening intresten ((Cadix, Topsport, BlueGate)	-1.412.005	-1.493.943	-1.493.943
DBFM onderhoudskosten (Cadix, Topsport, BlueGate)	-3.313.758	-3.254.649	-3.187.797
Huur infrastructuur (eigen aandeel Madras en Leerexpert)	0	0	-811.179
Saldo	-1.088.601	-1.065.869	-1.858.130
Ontvangsten	1.277.394	1.198.465	1.246.399
DBFM investeringssubsidies jaarlijkse vergoeding (Cadix, Topsport, BlueGate)	1.277.394	1.198.465	1.246.399
Investerings	-490.988	-432.728	0
Uitgaven			
DBFM activering vast actief in leasing (Cadix project 3, Topsport, BlueGate)	-490.988	-432.728	0
Saldo	786.406	765.737	1.246.399
Uitgaven	-1.607.497	-1.671.692	-1.738.544
Financiering			
DBFM kapitaalaflossing leasingschuld jaarlijks (Cadix, Topsport, BlueGate)	-1.607.497	-1.671.692	-1.738.544
Saldo	-1.607.497	-1.671.692	-1.738.544
Totaal	-1.909.692	-1.971.824	-2.350.275

Cadix project 1: eerste vergoedingen einde 2018 / Cadix project 2: eerste vergoedingen september 2019/ / Topsport: eerste vergoedingen oktober 2021/ Cadix project 3: eerste vergoedingen juni 2022 / BlueGate: eerste vergoedingen juni 2022 / De Leerexpert Schotensesteenweg en Madras: eerste vergoedingen gepland 2025 of 2026.

Investeringsprojecten

Schema T3: zie aparte bijlage.

Stedelijk Onderwijs heeft één prioritair actieplan: 'Stedelijk onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen' (2LWS0205). Alle investeringen die Stedelijk Onderwijs doet, dragen bij aan dit actieplan. Daarom heeft Stedelijk Onderwijs ervoor gekozen om één investeringsproject op te nemen in het meerjarenplan. Dit investeringsproject heet 'Investeringsproject Stedelijk Onderwijs Antwerpen'.

Stedelijk Onderwijs beschouwd de opmaak van het meerjarenplan 2020-2025 als een nulpunt voor de investeringen. Hierdoor staan er geen investeringsontvangsten en -uitgaven in schema T3 bij 'Reeds gerealiseerd vóór' en 'Nog te realiseren vóór MJP'. In een volgende meerjarenplanning kunnen de kolommen 'vóór MJP' terug zichtbaar gemaakt worden als dezelfde investeringsprojecten worden gebruikt.

Alle individuele investeringen binnen het investeringsproject 'Investeringsproject Stedelijk Onderwijs Antwerpen' zijn mee opgenomen in het meerjarenplan 2020-2025.

Masterplan onderwijspatrimonium

In juni 2023 keurde de raad van bestuur, samen met de zevende aanpassing van het meerjarenplan, een review van het masterplan patrimonium goed (2023_RVBAGSO_00091).

In de achtste aanpassing van het meerjarenplan zijn er maar beperkt wijzigingen aan het masterplan doorgevoerd. Het stijgt met circa 5,5 mio euro ten opzichte van aanpassing 7. De AGION subsidies stijgen met circa 4,6 mio euro en de eigen middelen masterplan stegen met circa 0,9 mio euro. De AGION middelen zijn steeds een momentopname en kunnen wijzigen door verschuivingen in de tijd van projecten. De eigen middelen groeiden aan door de verkoopopbrengst van een onroerend goed (Max Temmermanlaan, Kalmthout) toe te wijzen aan het masterplan (2023_GR_00064).

Het eigen aandeel binnen de DBFM projecten is gestegen met circa 0,1 mio euro in het meerjarenplan. Dit is voornamelijk te wijten aan kleine wijzigingen of gevallen van uitstel die bij alle lopende projecten voorkomen. De aanpassingen van het gasopslagsysteem bij technische campus Blue Gate (2023_DCAGSO_00074) en een dading met aannemer Strabag met betrekking tot het later aanvangen van de bouwwerkzaamheden voor Campus Cadix – Kunstkaai (2023_RVBAGSO_0010) waren budgettair al voorzien in een vorige ronde en hebben geen impact op de wijzigingen t.o.v. AMJP7.

Investeringsprogramma

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP7			Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	17.363.530	11.545.782	31.137.674	35.426.499	41.374.278	169.314.165
	Agion subsidies	12.382.291	6.233.531	10.210.008	19.432.620	18.176.807	15.365.995	81.801.251
	Overige subsidies	249.654	1.764.242	0	0	0	60.636	2.074.532
	Relance plan	0	0	0	298.747	1.701.253	0	2.000.000
	Eigen middelen	-1.157.676	1.976.431	3.224.210	5.125.692	12.442.191	7.171.441	28.782.289
	Saldo	43.940.670	27.337.733	24.980.000	55.994.733	67.746.750	63.972.349	283.972.236
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-26.899.104	-24.355.837	-54.639.457	-67.161.519	-61.997.661	-278.524.968
	Meubilair	-469.280	-438.629	-624.163	-1.355.276	-585.231	-1.974.688	-5.447.268
	Saldo	-43.940.670	-27.337.733	-24.980.000	-55.994.733	-67.746.750	-63.972.349	-283.972.236

Masterplan (excl. dbfm)		Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP8			Totaal
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Ontvangsten	Stad	32.466.401	17.363.530	11.545.782	31.137.674	35.426.499	41.374.278	169.314.165
	Agion subsidies	12.382.291	6.233.531	10.210.008	20.575.547	22.015.604	14.984.885	86.401.865
	Overige subsidies	249.654	1.764.242	0	4.686	8.821	0	2.027.402
	Relance plan	0	0	0	298.747	1.412.695	288.558	2.000.000
	Eigen middelen	-1.157.676	1.976.431	3.224.210	3.351.610	12.066.414	10.231.414	29.692.403
	Saldo	43.940.670	27.337.733	24.980.000	55.368.264	70.930.034	66.879.134	289.435.836
Uitgaven	Gebouwen	-43.471.389	-26.899.104	-24.355.837	-53.903.092	-70.302.798	-65.012.032	-283.944.253
	Meubilair	-469.280	-438.629	-624.163	-1.465.172	-627.235	-1.867.102	-5.491.581
	Saldo	-43.940.670	-27.337.733	-24.980.000	-55.368.264	-70.930.034	-66.879.134	-289.435.836

Alternatieve financiering

Alternatieve financiering	Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP 7			Totaal
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Cadix	-631.624	-703.167	-1.371.872	-1.279.200	-997.029	-997.029	-5.979.921
Bluegate	0	0	-1.303.903	-893.307	-411.498	-411.498	-3.020.206
Topsport	0	-110.522	-108.117	-98.030	-94.449	-94.449	-505.567
Madras	0	0	0	0	0	-250.270	-250.270
Leerexpert Schotensesteenweg	0	0	0	0	0	-560.909	-560.909
Totaal eigen aandeel	-631.624	-813.689	-2.783.892	-2.270.537	-1.502.976	-2.314.155	-10.316.873

Alternatieve financiering	Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP 8			Totaal
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Cadix	-631.624	-703.167	-1.371.872	-1.315.431	-1.021.238	-1.021.238	-6.064.570
Bluegate	0	0	-1.303.903	-493.312	-852.301	-419.573	-3.069.089
Topsport	0	-110.522	-108.117	-100.950	-98.285	-98.285	-516.159
Madras	0	0	0	0	0	-250.270	-250.270
Leerexpert Schotensesteenweg	0	0	0	0	0	-560.909	-560.909
Totaal eigen aandeel	-631.624	-813.689	-2.783.892	-1.909.692	-1.971.824	-2.350.275	-10.460.997

Impact op meerjarenplan 2026-20231

De budgettaire impact op volgende legislatuur (meerjarenplan 2026-2031) is, ten opzichte van AMJP 7, gestegen tot 180 mio euro. Het gaat dan om alle reeds goedgekeurde projecten. Daarnaast zijn er nog een aantal projectideeën in het masterplan die nog ter goedkeuring moeten voorgelegd worden in deze legislatuur.

Stedelijk Onderwijs werkt een plan van aanpak uit om het evenwicht te bewaken om enerzijds de financiële risico's in de voortgang van het masterplan te beperken en om anderzijds geen vertragingen op te lopen in de realisatie van projecten noodzakelijk voor veilige schoolgebouwen en capaciteitsuitbreiding.

Mpid	Straat en huisnummer	Project locatienummer	Project naam	Projectstatus fase	uitgaven 2020-2025	uitgaven 2026-2031
60	Sint-Rochusstraat 22	DE_24	Nieuwbouw basisschool	In Uitvoering	€ 8.886.504,73	€ 5.881.201,77
76	Frankrijklei 71-73	A1_35	huisvesting ondersteunende diensten	Voorlopig Opgeleverd	€ 7.757.513,02	€ 466.600,00
100	Notelaarstraat 6-12	HO_16	Nieuwbouw	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 7.084.852,73	€ 14.240.304,27
148	Onderwijzersstraat 3 7-13	HO_17	nieuwbouw en renovatie 2-stroom	In Uitvoering	€ 15.588.991,49	€ 1.500.000,00
162	Van Aerdtstraat 55-71	A6_23	nieuwbouw met behoud voorgevels	In Uitvoering	€ 8.702.334,79	€ 57.192,98
197	Lamorinièrestraat 244-248	A7_16	renovatie	Aanbestedingsdossier Goedgekeurd	€ 7.539.986,44	€ 6.463.443,52
397	Lakborslei 333-339	DE_17	Nieuwbouw en renovatie school Lakborslei	In Uitvoering	€ 16.387.471,59	€ 5.271.134,00
399	Sint-Rochusstraat 124	DE_23	Renovatie en nieuwbouw	Definitief Ontwerp Goedgekeurd	€ 2.593.052,34	€ 9.216.760,26
435	Quebecstraat 1-5	A3_13	Restauratiedossier	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 382.996,23	€ 6.407.905,70
571	Nieuwreef 135-137	ME_13	doorlichtingsproject: diverse renovatiewerken	Voorlopig Opgeleverd	€ 264.232,24	€ 4.458,98
580	Wandeldijk 17	A5_11	Circulaire nieuwbouw_project SIB	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 816.105,36	€ 165.633,60
619	Schotensesteenweg 248-256	DE_20	Projectbegeleidingskost AG Vespa_Campus Schotensesteenweg	In Uitvoering	€ 591.250,04	€ 84.958,32
623	Begijnenvest 35	A1_10	doorlichtingsproject	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 733.358,85	€ 25.342,72
636	Krugerstraat 26	HO_12	De Zwaantjes : nieuwbouw	Aanbestedingsdossier Goedgekeurd	€ 371.334,53	€ 7.143.356,27
640			Projectbegeleidingskost AG Vespa_Madras	In Uitvoering	€ 267.943,10	€ 40.000,00
658	Kipdorpvest 24	A1_16	Renovatie sanitair & gevels	Definitief Ontwerp Goedgekeurd	€ 781.936,01	€ 3.354.025,26
675	Molenstraat 24	A7_18	Nieuwbouw en renovatie bestaande panden	In Uitvoering	€ 8.814.128,04	€ 3.098.861,23
719	Boonsesteenweg 270	A2_22	nieuwbouw	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 2.624.755,38	€ 38.208.244,62
849	Te Boelaarpark 3	BO_14	Werken (brand)veiligheid en bewoonbaarheid	In Uitvoering	€ 3.097.608,16	€ 363.566,36
881	Jan De Voslei 6	A2_13	Speelplaatsrenovatie + verbouwing	Definitief Ontwerp Goedgekeurd	€ 705.789,45	€ 1.872.916,13
906	Dries 11	A1_14	doorlichting: Fase 2	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 252.726,83	€ 353,55
925	Schotensesteenweg 261	DE_21	TH OV1	In Uitvoering	€ 318.411,38	€ 64.572,58
943	Bosuili 138	DE_46	nieuwbouw basisschool en secundaire school	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 6.551.484,52	€ 27.743.544,48
945	Jan De Voslei 6	A2_13	Gevelrestauratie en zonwering	Definitief Ontwerp Goedgekeurd	€ 1.217.847,43	€ 291.711,34
962	Los Smolderenstraat zn	A1_38	Los meubilair	Gegund	€ 299.000,00	€ 33.362,58
1032	Gloriantaan 60	A5_14	Bouwen van tijdelijke huisvesting	In Uitvoering	€ 975.833,42	€ 108.032,44
1043	Gloriantaan 60	A5_14	Afbraak en nieuwbouw	In Uitvoering	€ 7.847.327,57	€ 19.424,65
1047	Lange Beeldekenstraat 267	A6_30	Totaalrenovatie Stuivenbergsite tbv HBO5	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 544.281,64	€ 9.781.418,01
1050	Mellinetplein 13	BE_14	Nieuwbouw Leopold 3	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 955.891,11	€ 5.260.260,11
1064	Bredastraat 25 35-39	A6_13	Vloeren & speelplaatsen	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 1.128.008,71	€ 1.454.416,28
1086	Begijnenvest 35	A1_10	speelplaatsrenovatie, fietsenstalling, luifel, akoestiek en gevelopprissingen	Aanbestedingsdossier Goedgekeurd	€ 1.437.882,85	€ 38.108,53
1145	Santiagostraat zn	A3_18	Nieuwbouw basisschool	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 1.219.296,11	€ 17.510.313,89
1167	Ferdinand Pauwelsstraat 102	EK_10	Circulaire tijdelijke constructie ter vervanging van Schriek	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 1.271.979,67	€ 277.591,12
1180	Biekorfstraat 72	A6_11	Projectbegeleidingskost bij project 669 of 1170	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 360.346,11	€ 389.774,68
1181	Quebecstraat 1-5	A3_13	projectbegeleidingskost Quebecstraat restauratie	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 164.014,46	€ 170.403,01
1182	Bosuili 138	DE_46	Projectbegeleidingskost AG Vespa_Bosuili 138	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 402.364,94	€ 153.118,43
1183	Boonsesteenweg 270	A2_22	projectbegeleidingskost	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 350.370,37	€ 341.655,15
1184	Notelaarstraat 6-12	HO_16	Projectbegeleidingskost AG Vespa_Notelaarstraat 6-12	In Uitvoering	€ 304.464,03	€ 153.388,37
1185	Santiagostraat zn	A3_18	Projectbegeleidingskost Santiagostraat	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 261.130,89	€ 151.855,13
1198	Columbiastraat 4-8	A3_12	Bouwen noodschool BuO 2023	In Uitvoering	€ 4.451.169,81	€ 1.178.117,04
1199	Quebecstraat 1-5	A3_13	zwembadrenovatie	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 1.562.935,06	€ 107.228,60
1201	Offerandestraat 54-64	A6_20	Omvormen 3-stroom kleuterschool naar 1-stroom basisschool	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 4.221.768,59	€ 10.635.389,53
1236	Constituïestraat 61-67	A6_14	Nieuwe buitentrap KS	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 239.467,00	€ 37.052,71
1249	Verschansingstraat 29	A1_15	Heropstart dossier totaalreno middenvleugel	In Uitvoering	€ 4.370.926,91	€ 4.073,09
1250	Verschansingstraat 29	A1_15	Projectbegeleidingskost Ag Vespa Verschansingstraat 43	In Uitvoering	€ 204.295,11	€ 20.584,28
1251	Lakborslei 333-339	DE_17	Projectbegeleidingskost Ag Vespa Lakborslei 339	In Uitvoering	€ 380.684,05	€ 48.064,29
1257	Klaproosstraat 51-53	WI_14	Klaproosstraat omgevingswerken	Projectvoorstel Goedgekeurd	€ 570.860,86	€ 109.792,50

Evolutie van de financiële schulden

Schema T4: zie aparte bijlage

Stedelijk Onderwijs heeft volgende financiële schulden:

- REG leningen 2011-2012-2013. De REG lening loopt nog tot 2033.
- Leasing van een pand in de Lamorinièrestraat. De leasing loopt nog tot en met 2022 voor Stedelijk Onderwijs. Vanaf 2023 wordt het leasingcontract overgenomen door stad Antwerpen en dit door middel van een doorfacturatie (rubriek 7460).
- Lening zonnepanelen
- DBFM – alternatieve financiering Stedelijk Lyceum Cadix, Topsportinternaat en Technische Campus Bluegate

Interne schulden binnen Stedelijk Onderwijs zijn niet mee opgenomen in schema T4. Omdat de interne leningen steeds binnen het meerjarenplan worden afgelost en deze op het niveau van het bestuur geen effect hebben, kiest Stedelijk Onderwijs er voor om deze niet mee op te nemen in het rapport T4. Dat geeft een correcter beeld over de effectieve, externe schulden van het bestuur.

Financiële schulden op lange termijn	2023	2024	2025
Nieuw aangegane financiële schulden	0	0	0

Financiële schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	2023	2024	2025
Aflossingen	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
Aflossing leasing Lamoriniërestraat (4221)	-114.840	-59.979	0
Aflossing REG lening 2011-2012-2013 (4240)	-951.577	-951.577	-951.577
Aflossing zonnelening (4242)	-2.711	-2.711	-2.711
Aflossing DBFM Cadix project 1, project 2 en project 3 (4220)	-966.172	-1.010.262	-1.056.379
Aflossing DBFM Topsport (4220)	-117.965	-121.686	-125.524
Aflossing DBFM Bluegate (4220)	-523.360	-539.744	-556.641

DBFM: Stedelijk Onderwijs ontvangt jaarlijks een investeringssubsidie met betrekking tot het gedeelte 'Design & Build' om het grootste gedeelte van de beschikbaarheidsvergoeding te betalen. Het schema T4 bevat de totale DBFM schuld die Stedelijk Onderwijs heeft (exclusief subsidie). Stedelijk Onderwijs krijgt een deel investeringssubsidie maar dit is niet afgetrokken van de DBFM schuld in schema T4. Schema T4 bevat dus zowel het eigen aandeel van Stedelijk Onderwijs, als de subsidie die ontvangen wordt.

Jaarlijkse investeringssubsidies DBFM	2023	2024	2025
Subsidies	1.152.436	1.198.465	1.246.399
Jaarlijkse investeringssubsidies Cadix project 1, project 2, project 3 (4952)	692.785	724.404	757.476
Jaarlijkse investeringssubsidies Topsport (4952)	84.748	87.421	90.179
Jaarlijkse investeringssubsidies Bluegate (4952)	374.903	386.640	398.744

Eénmalige investeringssubsidies DBFM	2023	2024	2025
Subsidies	124.958	0	0
Investeringsubsidies Bluegate (4952)	124.958	0	0

De Vlaamse overheid gaf in juli 2022 een principiële akkoord om twee toekomstige vastgoedprojecten van Stedelijk Onderwijs (De Musjes – stedelijk basisonderwijs – Wilgenstraat en Koninklijke Balletschool Antwerpen – stedelijk secundair onderwijs – Nieuw Zuid Striga 5) te financieren via een nieuw DBFM programma "Scholen van Vlaanderen". Deze projecten zullen budgettair pas impact hebben op het volgende meerjarenplan 2026-2031. De financiering van het eigen aandeel zal aangevraagd worden aan de stad als dotatie ten laatste bij opmaak van het meerjarenplan 2026-2031, conform de andere DBFM projecten (Scholen van Morgen en project specifieke DBFM) en conform de beheersovereenkomst.

Financiële risico's

Artikel 3, 5°, van het ministerieel besluit tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten, de rekeningenstelsels en de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen bepaalt de opname bij de toelichting van het meerjarenplan van het overzicht van de financiële risico's die het bestuur loopt en van de middelen en mogelijkheden waarover het bestuur beschikt of kan beschikken om die risico's in te dekken.

1. Index op personeel (payroll)

In AMJP 8 wordt rekening gehouden met de prognose van het planbureau van oktober 2023. Dit houdt in dat de spilindex overschreden is in oktober 2023 (loonsverhoging december 2023), overschreden zou worden in maart 2024 (loonsverhoging mei 2024) en overschreden zou worden in september 2024 (november 2024). Dit is opnieuw omgezet naar het voorgestelde basisscenario van AMJP6, waarbij na de laatst voorspelde loonsverhoging 6 maanden later een nieuwe loonsverhoging gebudgetteerd wordt (mei 2025) en daarna om de 9 maanden.

Dit leidt tot een verlaging op de exploitatie dotatie (rubriek 7401) van circa 1,6 mio euro met betrekking tot het reguliere personeelsbudget en het personeelsbudget Digipolis. Aangezien Stedelijk Onderwijs een aanpassing van het meerjarenplan deed in het voorjaar 2023, in tegenstelling tot Stad Antwerpen, werd dit effect al grotendeels verwerkt in AMJP7.

Bij de volgende aanpassing van het meerjarenplan zal op basis van de toekomstige prognoses van het Planbureau het personeelsbudget opnieuw bijgesteld worden indien noodzakelijk en steeds in overleg met de stad.

2. Oekraïne

Sinds de eerste helft van 2022 worden we geconfronteerd met de oorlog in Oekraïne. Onze scholen kennen een toeloop van kinderen van Oekraïense origine die vaak een oorlogstrauma hebben meegemaakt en die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Dit heeft uiteraard grote impact op onze scholen.

Stedelijk Onderwijs kan een beroep doen op werkingstoelagen zoals voorzien in het specifieke nooddecreet en een verwachte aanpassing van het nooddecreet. Stedelijk Onderwijs heeft al extra capaciteit opgestart, zowel door uitbreidingen in bestaande locaties (basis, secundair, NT2), als door extra locaties specifiek voor OKAN klassen (secundair). Tot op heden is dit gelukt. We blijven alert de instroom monitoren in overleg met de stad en de andere onderwijsverstrekkers.

Onderwijs Vlaanderen betaalde einde oktober 2022 circa 0,1 mio euro extra werkingstoelagen uit op basis van de instroom van in aanmerking komende leerlingen (vluchtelingen Oekraïne en anderstalige nieuwkomers) vanaf 4 maart 2022 tot 30 juni 2022. De extra werkingstoelage komt volledig terecht op schoolniveau en werd in het budget 2022 opgenomen onder rubriek 74050. De uitgaven werden reeds voorzien in aanpassing 5, aangezien de toelage betrekking heeft op schooljaar 2021-2022. Daarnaast komen er ook vanaf het schooljaar 2022-2023 twee bijkomende telmomenten voor de in aanmerking komende leerlingen, namelijk op de eerste schooldag van oktober van het lopende schooljaar (voor schooljaar 2022-2023 is dit 3 oktober 2022) en de instroom tussen 4 oktober 2022 en 30 juni 2023. De extra werkingstoelagen worden respectievelijk uiterlijk 31 december 2022 en uiterlijk 30 november 2023 uitbetaald en worden in het schoolbudgetten van 2023 en 2024 voorzien. Deze laatste twee tellingen zijn structureel en dus ook voorzien na het schooljaar 2022-2023, zolang de richtlijn 2001/55/EG geldig blijft. Onderwijs Vlaanderen betaalde eind september 2023 circa 0,5 mio euro extra werkingstoelagen aan de centra voor leerlingenbegeleiding om de kosten te compenseren voor het onthaal en de begeleiding van Oekraïense vluchtelingen (rubriek 74050 in 2023).

3. Fusie gemeente Borsbeek

De gemeenteraad hechtte op 21 februari 2022 (jaanummer 117) haar principiële goedkeuring aan een vrijwillige samenvoeging van de stad Antwerpen met de gemeente Borsbeek. In uitvoering van deze samenvoeging zal een binnengemeentelijk gedecentraliseerd district Borsbeek opgericht worden. De voorbereiding van deze bestuurlijke fusie vereist een programmastructuur, waarbinnen de verschillende

rollen worden opgenomen die nodig zijn voor een goede procesvoering. Een stuurgroep en een kernteam werden hiervoor opgericht, alsook meerdere werkbanken. Zo moeten deze organen onder andere een inventarisatie van mogelijke synergiën en problemen in beeld brengen.

Stedelijk Onderwijs is voor de stedelijke administratie trekker van de werkbank onderwijs. Stedelijk Onderwijs en de gemeente Borsbeek onderzoeken de overdracht van de twee gemeentelijke scholen op het grondgebied van Borsbeek: basisschool De Klinker en AcademiA (deeltijds kunstonderwijs), zowel op organisatorisch, als op financieel en andere vlakken. De intentie tot samenvoeging is nog niet verwerkt in aanpassing 8 van het meerjarenplan.

4. Pensioenproblematiek

De “hervorming van de pensioenfinanciering van het vast benoemd personeel van de provinciale en lokale besturen” (wet van 24 oktober 2011), met als doel bijkomende financiering van de statutaire pensioenpools, heeft voor alle lokale besturen een aanzienlijke budgettaire impact.

Ten eerste worden de patronale bijdragepercentages verhoogd, en daarnaast wordt een responsabiliseringsbijdrage ingevoerd. Elk bestuur moet een percentage van het verschil tussen haar pensioenbijdragen en haar pensioenlasten bijpassen. Voor de groep Antwerpen wordt de kost van deze maatregel geschat op 695 miljoen euro voor de periode 2020-2025.

Naar aanleiding van het Vlaams regeerakkoord is beslist dat de Vlaamse overheid door middel van een subsidie aan de stad Antwerpen de helft van de responsabiliseringsbijdrage zal dragen.

Om de impact van deze pensioenkost op de beleidsruimte te beperken, is een groepsbrede besparing doorgevoerd bij de opmaak van het meerjarenplan 2020-2025. Het groepsbrede besparingsplan was nodig om beleidsruimte te creëren in het meerjarenplan. Hiervoor rekent de stad op de solidariteit en verantwoordelijkheid van elke entiteit.

Als lid van de groep Antwerpen draagt Stedelijk Onderwijs mee bij in het groepsbrede besparingsplan. Voor Stedelijk Onderwijs is de kost van de responsabiliserings-bijdrage in het meerjarenplan 2020-2025 ingeschat op 26.544.277 euro. De financiering ervan is voorzien via de dotatie van de stad aan Stedelijk Onderwijs. Na afloop van het meerjarenplan 2020-2025 wordt de pensioenfinanciering opnieuw herbekeken.

Op 16 oktober 2015 heeft de Ministerraad beslist om een aantal middelen van het Reservefonds van de plaatselijke besturen die op 31 december 2011 aangesloten waren bij het gemeenschappelijk pensioenstelsel van de plaatselijke besturen, aan te wenden voor het verminderen van de basispensioenbijdragevoet van deze besturen. Dit heeft tot gevolg dat de wettelijke basispensioenbijdragevoet voor pool 1 verminderd wordt ten belope van 3,50% voor de jaren 2016 en 2017 en ten belope van 3% voor de jaren 2018 en 2019. Het verwachte, positieve effect van deze maatregel blijft voor Stedelijk Onderwijs erg beperkt. In deze meerjarenplanning gaat het in totaal om 50.465 euro. Binnen de groep Antwerpen is afgesproken om deze bedragen te reserveren voor toekomstige pensioenverplichtingen. Omdat Stedelijk Onderwijs geen bestemd fonds voor de pensioenen aanlegt (gezien het beperkte bedrag), kiest Stedelijk Onderwijs er voor om deze bedragen als voorschot op de toekomstige kosten rond de responsabiliseringsbijdrage te reserveren door deze al door te storten aan de verzekeraar.

	2023	2024	2025
Responsabiliseringsbijdrage	-5.759.481	-6.142.921	-6.572.319

De commissaris-revisor formuleerde in het verslag bij de jaarrekening 2022, net als bij de voorbije jaarrekeningen, een goedkeurende verklaring met voorbehoud over de responsabiliseringsbijdrage.

In de door de raad van bestuur vastgestelde jaarrekening 2022 is een argumentatie opgenomen als antwoord op dit punt van voorbehoud.

Naar aanleiding van de vraag van de revisor naar opname van een voorziening voor de responsabiliseringsbijdragen volgt Stedelijk Onderwijs, net als in de voorbije jaarrekeningen de afspraken binnen de groep Antwerpen, het advies van de dienst Inspectie Financiën (IF) van de stad Antwerpen en het advies van het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid.

Hieruit blijkt dat Stedelijk Onderwijs (net als de stad en het OCMW) conform de BBC-regelgeving geen voorzieningen moet aanleggen voor pensioenverplichtingen (inclusief responsabiliseringsbijdragen) met betrekking tot de gesolidariseerde pensioenen.

Op de website van ABB is op 6 november 2015 een nota gepubliceerd omtrent de regelingen rond de wettelijke pensioenen en de boekhoudkundige verwerking ervan. De nota stipuleert dat een bestuur dat voor zijn pensioenen- en/of zijn pensioenbijdragenlasten een contract met een derde heeft, op basis van de concrete overeenkomst moet bekijken in welke mate de verplichtingen al dan niet geëxternaliseerd zijn. Besturen die hun verplichtingen aan een verzekeraar hebben overgedragen via een overeenkomst die voldoet aan de criteria opgenomen in de nota, kunnen de boekhoudkundige verwerking doen volgens de principes zoals in deze nota beschreven voor die overeenkomsten zonder zelf voorzieningen aan te leggen.

De groep Antwerpen, inclusief Stedelijk onderwijs, heeft een verzekeringsovereenkomst die zowel de pensioenbijdragen op de actieve statutairen, als de responsabiliseringsbijdrage behelst. Het standpunt van de groep (de stad, het OCMW en de autonome gemeentebedrijven) bevestigt de budgetterings- en boekingswijze die wordt toegepast. De verplichtingen tegenover DIBISS (Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels) worden geëxternaliseerd aan Ethias als verzekeringsmaatschappij. Dit betekent dat enkel de premiebetalingen aan Ethias in de uitgaven / kosten geboekt dienen te worden. Aangezien ook de responsabiliseringsbijdrage deel uitmaakt van de overeenkomst met Ethias moeten daarom geen voorzieningen voor risico's en kosten worden geboekt voor deze responsabiliseringsbijdrage. Met andere woorden: Stedelijk Onderwijs betaalt (net als de andere leden van de groep) een verzekeringspremie aan Ethias. Het is Ethias die de responsabiliseringsfactuur betaalt vanuit het pensioenfonds van de groep Antwerpen (inclusief reserves). De hoogte van de premie per entiteit is niet gelijk aan de responsabiliseringsbijdrage, maar het totaal voor de ganse groep wordt onrechtstreeks bepaald door de hoogte van de totaal te betalen responsabiliseringsbijdrage. De premie is vastgelegd voor de ganse legislatuur, terwijl de responsabiliseringsbijdrage jaarlijks opnieuw wordt berekend. Bij de start van een volgende legislatuur kan de premieverdeling er anders uitzien. Bovendien wordt, zoals eerder aangegeven, de responsabiliseringsbijdrage bepaald door de verhouding actieven versus gepensioneerden. Deze verhouding kan wijzigen als er andere beleidskeuzes gemaakt zouden worden.

5. Onbetaalde leerlingenfacturen

Stedelijk Onderwijs wordt geconfronteerd met onbetaalde leerlingenfacturen. Specifiek daarover zijn waarderingregels afgesproken binnen de organisatie. Wanneer op basis van de vervaldagenbalans blijkt dat vorderingen voor meer dan een bepaald aantal dagen openstaan, wordt een bepaald percentage van de openstaande vordering geboekt als waardevermindering:

Aantal dagen	Percentage waardevermindering
90 dagen	25%
120 dagen	50%
180 dagen	75%
240 dagen	100%

Voor 2014 betekende dit een waardevermindering (kost in resultatenrekening) van circa 600.000 euro (saldo van de geboekte en teruggenomen waardeverminderingen). Voor 2015 was dit circa 74.000 euro, voor 2016 circa 490.000 euro, voor 2017 circa 75.600 euro, voor 2018 circa -29.000 euro, voor 2019 circa -649.000 euro, voor 2020 circa -172.900 euro, voor 2021 circa -161.900 euro en voor 2022 circa 50.000 euro.

Tussen 2018 en 2021 was dit bedrag negatief, wat betekent dat het aantal verouderde openstaande vorderingen afneemt (de terugname van de waardevermindering van het jaar x-1 is groter dan de waardevermindering van het jaar x). Dit komt omdat er de afgelopen jaren extra aandacht werd besteed aan de openstaande klanten zodat het gecumuleerd budgettair resultaat in de scholen een zo realistisch mogelijk beeld geeft van de effectieve liquiditeitspositie van de scholen. In 2022 is het bedrag terug licht positief en vormt dit een aandachtspunt.

De opvolging van de onbetaalde leerlingfacturen gebeurt in eerste instantie door de directies en medewerkers van de scholen zelf.

In functie van het verminderen van de openstaande leerlingfacturen in het leerplichtonderwijs is een nieuwe procedure voor het systematisch versturen van aanmaningen van kracht sinds het schooljaar 2019-2020. Sinds schooljaar 2022-2023 zouden alle scholen van het leerplichtonderwijs betalen via domiciliëring systematisch moeten aanbieden.

De sociale dienst van Stedelijk Onderwijs stelt zich tot doel het aantal onbetaalde facturen terug te dringen vanuit een sociaal verantwoorde en ethische aanpak. De dienst biedt de scholen ondersteuning op het vlak van schoolfacturatie, geeft advies, bemiddelt met ouders en verwijst waar nodig door. Scholen kunnen bij de medewerker van de Sociale Dienst terecht voor zowel financieel advies, als voor bredere sociale vragen. Daarnaast gaat de dienst ook projectmatig aan de slag met het kinderarmoedethema op vraag en op maat van een school. Hiermee wil de Sociale Dienst scholen ondersteunen in het wegwerken van onbetaalde schoolrekeningen én tegelijk een bijdrage leveren aan de detectie en preventie van kinderarmoede.

De Sociale Dienst heeft een samenwerkingsovereenkomst met het stedelijk Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en werkt nauw samen met de CLB-ankers. Daarnaast werkt de dienst ook samen met de stedelijke dienst X-stra! X-stra! blijft haar eigen werkzaamheden samen met het OCMW op het terrein verder zetten.

6. Vlaamse overheid

Stedelijk Onderwijs gaat in het meerjarenplan 2020-2025 uit van verwachte werkingstoelagen volgens de ontvangen subsidies (voorschot brieven januari 2023 en saldo brieven juni 2023) en deze worden binnen AMJP 8, zoals standaard, niet geïndexeerd naar de toekomstige jaren. In deze aanpassing van het meerjarenplan is rekening gehouden met de werkingstoelagen zoals vastgelegd in de brieven van januari (voorschot). Op de brieven van januari 2023 is een stijging terug te vinden gerelateerd aan de gezondheidsindex.

Het begrotingsprincipe van de universaliteit houdt in dat het bestuur alle geraamde ontvangsten en uitgaven moet opnemen in het budget. Alle ontvangsten en alle uitgaven, ook al compenseren ze elkaar, moeten voor het volledige bedrag ingeschreven worden. De verwerking van de wedden van het gemeentelijk onderwijzend personeel - die door het Agentschap voor onderwijsdiensten rechtstreeks aan het onderwijzend personeel worden betaald - is dus louter een toepassing van dit beginsel. De bezoldigingen van die personeelsleden zijn immers gemeentelijke uitgaven die door de Vlaamse Gemeenschap onder de vorm van subsidies worden terugbetaald.

De bedragen worden gelijktijdig ingeschreven als uitgaven (wedden, personeelskosten) en ontvangsten (werkingssubsidies), ook al is er geen reële geldstroom binnen het bestuur. De toegekende middelen voor het onderwijzend personeel hebben uiteraard wel een grote impact op de werking van Stedelijk Onderwijs.

7. Gerechtsdossiers

Er zijn verschillende gerechtelijke dossiers waarin Stedelijk Onderwijs verwickeld zit. Een aantal van deze dossiers kunnen financiële implicaties hebben voor Stedelijk Onderwijs. Deze dossiers worden opgevolgd door de juridische dienst. Periodiek wordt hierover gerapporteerd aan de raad van bestuur. Zo nam de raad van bestuur kennis van de lopende gerechtelijke procedures op 28 april 2023.

8. Extra tijdelijke huisvesting voor SL Lakhors

Op 19 december 2014 keurde raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs het projectvoorstel voor het bouwen van een nieuwe school voor Stedelijk Lyceum Lakhors aan Lakhorslei 339 goed. Op 8 september 2017 keurde de raad van bestuur de scopewijziging goed. Op 27 maart 2020 keurde de raad van bestuur de budgetwijziging bij gunning goed voor een totale projectkost (inclusief begeleidingskost AG Vespa) van €19.044.166. Op 20 oktober 2017 keurde de raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs het projectvoorstel voor tijdelijke huisvesting voor Stedelijk Lyceum Lambers goed. Op 26 april 2019 keurde de raad van bestuur de gunning en budgetverhoging van de tijdelijke huisvesting goed voor een totale projectkost (inclusief huur voor 2 jaar) van €2.590.143.

AG Vespa treedt op als gedelegeerd bouwheer van Stedelijk Onderwijs voor de realisatie van dit vastgoedproject.

Het Stedelijk Lyceum Lakhors bestaat in het huidige schooljaar 2022-2023 uit twee vestigingen: Confortalei 173 (capaciteit 336 plaatsen) en Alfons Schneiderlaan (units op hondenwei – capaciteit 330 plaatsen). Bij de geplande verhuis naar Lakhorslei op 1/9/2023 na oplevering van het vastgoedproject wordt de totale capaciteit van de school opgetrokken tot 776 plaatsen (schooljaar 2023-2024) en later tot 808 plaatsen (schooljaar 2024-2025). Deze uitbreiding kadert in de doorgroei van enkele reeds ingerichte studierichtingen én het opstarten van nieuwe richtingen in het kader van de modernisering. Het vastgoedproject (nieuwbouw en renovatie van Lakhorslei) kent in de uitvoeringsfase een grote vertraging voornamelijk omwille van problemen met stabiliteit en brandveiligheid. Op dit moment is er geen zicht op wanneer het gebouw in gebruik kan genomen worden. AG Vespa rekent minstens op een vertraging van twee schooljaren.

Omdat de capaciteit van Stedelijk Lyceum Lakhors de komende schooljaren stijgt met 110 plaatsen (vanaf september 2023) en bijkomend 32 plaatsen (vanaf september 2024) had Stedelijk Onderwijs dringend nood aan bijkomende tijdelijke huisvesting in afwachting van de realisatie van het vastgoedproject. De huidige vestigingen aan Confortalei en Alfons Schneiderlaan kampen immers al met een nijpend plaatstekort.

Om de geplande en noodzakelijke capaciteitsuitbreiding te realiseren op 1/9/2023 is een tijdelijke oplossing gevonden. Tot en met de paasvakantie 2024 worden enkele klaslokalen van de Academie Deurne (Boshovestraat) in gebruik genomen voor een deel van de lesdag. Deze oplossing is haalbaar voor beide scholen voor een beperkte periode. Vanaf de paasvakantie zal Stedelijk Onderwijs mobiele units huren van het GO! in de Twee Gezusterslaan in Deurne. Op die manier kan SL Lakhors de komende schooljaren tijdelijk de groei van de school opvangen in afwachting van de effectieve realisatie van het vastgoedproject in de Lakhorslei.

De kosten voor tijdelijke huisvesting voor de periode van 1/9/2023 tot en met 31/8/2025 worden geraamd op 1.407.890 euro. Indien het vastgoedproject niet is gerealiseerd tegen 1/9/2025 dan moeten er bijkomend 6 klaslokalen worden voorzien en wordt de kost voor tijdelijke huisvesting voor het schooljaar 2025/2026 geraamd op 1.081.693 euro.

Er zijn geen budgetten beschikbaar voor deze kosten. Aan AG Vespa wordt gevraagd deze maximaal te verhalen op de partijen die deze vertraging veroorzaken.

9. Cyberaanval

Op dinsdag 6 december 2022 werd de groep stad Antwerpen slachtoffer van een gecoördineerde cyberaanval. De impact op onze scholen, academies, centra, leerlingen en cursisten was eerder beperkt waardoor het onderwijsproces niet in het gedrang is gekomen. Er zijn tot op heden geen indicaties dat er data van Stedelijk Onderwijs werden gestolen. De impact van de cyberaanval op Stedelijk Onderwijs heeft vooral betrekking op achterliggende IT systemen in scholen en ondersteunende diensten, zoals de financiële applicaties, het systeem voor patrimonium meldingen, tools om beleidsrapportering te doen, toegang tot de centrale server, ... Alles werd in het werk gesteld om zoveel mogelijk alternatieve procedures uit te werken in functie van de continuïteit.

De raad van bestuur van Stedelijk Onderwijs besliste op 27 januari 2023 om klacht met burgerlijke partijstelling in te dienen naar aanleiding van de cyberaanval van 5 december 2022 bij onderzoeksrechter te Mechelen. Stedelijk Onderwijs stelde op dat moment ook een advocaat aan om de belangen te behartigen.

De stad besliste (2023_CBS_03872) om de meerkosten van het cyberincident en van het aangepaste cyberprogramma budgettair te verwerken in hun zevende aanpassing van het meerjarenplan (najaar 2023). De realisatie van dit programma verloopt hoofdzakelijk via Digipolis. Binnen het kader van dit cyberprogramma bepaalde Stedelijk Onderwijs zelf een aantal cybersecurity principes in functie van onze specifieke onderwijscontext en organisatiestructuur, zowel op vlak van werk- en leerplekken (toestellen), van persoonlijke toestellen, van netwerkinfrastructuur, als op vlak van paswoordenbeleid. Deze principes werden vertaald in concrete acties, waaronder het versterken van de netwerken en de upgrade van de MS KIS licenties (2023_DCAGSO_00177) .

Omgevingsanalyse

Stedelijk Onderwijs verwijst hiervoor naar de omgevingsanalyse zoals opgenomen door de stad Antwerpen bij aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020-2025 en naar de website <https://stadincijfers.antwerpen.be>.

Beleidsdoelstelling

Stedelijk Onderwijs draagt mee bij aan de realisatie van de strategische doelstelling van de stad Antwerpen: "Antwerpen is de onderwijs hoofdstad van Vlaanderen" (2LWS02) via het actieplan: "Stedelijk Onderwijs bouwt mee aan de stad van morgen" (2LWS0205). Deze doelstelling en het actieplan zijn prioritair. Stedelijk Onderwijs heeft geen niet-prioritaire doelstellingen of actieplannen. Het overzicht van de acties, telkens met de bijbehorende ramingen van ontvangsten en uitgaven, is opgenomen in de strategische nota van het meerjarenplan 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs.

Toegestane werkings- en investeringsubsidies

Sinds 1 september 2012 organiseert de vzw BIF het artistieke luik van de balletopleiding in de Koninklijke Balletschool te Antwerpen (KBA) en de stedelijke basisschool Prins Dries. Vzw BIF heeft hiertoe personeel aangesteld. De samenwerking tussen Stedelijk Onderwijs en vzw BIF is opgenomen in een beheersovereenkomst. De budgetten voor de uitbetaling van dit personeel zijn voorzien in het meerjarenplan 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs.

De beheersovereenkomst bepaalt niet alleen de wijze waarop vzw BIF het artistieke luik van de balletopleidingen moet organiseren, maar ook de wijze waarop Stedelijk Onderwijs deze taken financiert. De raad van bestuur keurde de huidige beheersovereenkomst goed op 26 juni 2020.

Daarin is in artikel 15 §6 het volgende opgenomen: *'Als bij jaarafsluit van het kalenderjaar N blijkt dat de dotatie niet volledig is besteed, dan wordt dit overschot door de vzw BIF in resultaat genomen en bestemd om de verlaging van de dotatie van het kalenderjaar N+1 voor hetzelfde bedrag te compenseren.'*

De beheersovereenkomst van de vzw BIF werd geëvalueerd en een nieuw voorstel voor een nieuwe beheersovereenkomst voor drie schooljaren (periode 2021-2024) werd goedgekeurd door de raad van bestuur op 25 juni 2021.

Zoals opgenomen in de jaarrekening 2022 eindigt de vzw BIF het boekjaar 2022 met een boekhoudkundig verlies van 18.239,37 euro.

Dit verlies werd afgenomen van het overgedragen resultaat van de voorgaande jaren. Dit resulteert in een positief te bestemmen of over te dragen resultaat van 13.458,90 euro.

Op de raad van bestuur van de vzw BIF werd dit resultaat als volgt bestemd:

- 8.580,46 euro voor de financiering van investeringen
- Het saldo van het te bestemmen resultaat (4.878,44 euro) wordt toegevoegd aan het personeelsbudget 2023.

	Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarrekening	AMJP 8			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Dotatie vzw BIF - lonen	-709.957	-620.020	-739.601	-743.766	-741.012	-752.982	-4.307.338
Dotatie vzw BIF - werking	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-60.000
	-719.957	-630.020	-749.601	-753.766	-751.012	-762.982	-4.367.338

Personeelsinzet

Het onderstaande overzicht geeft de personeelsinzet weer, waarvan uitgegaan is voor de raming van de personeelsuitgaven (periode 2023-2025). De personeelsinzet wordt weergegeven in aantal voltijds equivalenten (VTE).

	2023	2024	2025
Vastbenoemd	64	64	64
Niveau A	8	8	8
Niveau B	3	3	3
Niveau C	31	31	31
Niveau D	4	4	4
Niveau E	18	18	18
Contractueel	454	454	454
Niveau A	97	97	97
Niveau B	51	51	51
Niveau C	64	64	64
Niveau D	9	9	9
Niveau E	233	233	233
Onderwijspersoneel gesubsidieerd Vlaanderen	5.080	5.080	5.080
Leidinggevenden	133	133	133
Middenkader	156	156	156
Onderwijzend personeel	4.123	4.123	4.123
PPMS	315	315	315
Administratief personeel	353	353	353
TOTAAL	5.598	5.598	5.598

In de tabel worden de geraamde aantallen per 31 december 2022 gebruikt. Ten opzichte van een telling per 31 december 2021 is er een daling van het vastbenoemd personeel (-3 VTE's), een daling van het contractueel personeel (-11 VTE's) en een stijging van het gesubsidieerd onderwijspersoneel (+11 VTE's, voornamelijk administratief personeel). Bij de volgende aanpassing meerjarenplan (9) zullen in de tabel de geraamde aantallen per 31 december 2023 opgenomen worden.

Grondslagen en assumpties die gehanteerd werden voor de opmaak van het meerjarenplan en de wijzigingen daarvan ten opzichte van het vorige beleidsrapport

Artikel 3, vierde lid, van het ministerieel besluit tot vaststelling van de modellen en de nadere voorschriften van de beleidsrapporten, de rekeningenstelsels en de digitale rapportering van de beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen bepaalt de opname bij de toelichting van het meerjarenplan van een beschrijving van de gekozen grondslagen en assumpties voor de opmaak van het beleidsrapport en de wijzigingen daarvan ten opzichte van het vorige beleidsrapport.

Exploitatie (algemeen)

Elke exploitatie ontvangst of uitgave wordt geïndexeerd in het meerjarenplan, tenzij het gaat over een éénmalige ontvangst/uitgave of het geïndexeerde bedrag in (één van) de toekomstige jaren bewust overschreven wordt door een hoger of lager bedrag.

Bij aanpassing 3 van het meerjarenplan werd de indexatie op de werkingstoelagen van Vlaanderen bijgestuurd.

In het verleden bedroeg deze indexatie 1,6%, zonder rekening te houden met een wijziging van leerlingaantallen. Uit analyse is gebleken dat de indexatie te hoog was ten opzichte van de effectieve verhoging. Er wordt daarom geen indexatie meer toegepast op de werkingstoelagen. De werkingstoelagen worden wel individueel gecorrigeerd voor entiteiten met een stijgend leerlingenaantal. Op alle andere ontvangsten werd de indexatie niet gewijzigd. Op de uitgavenrubrieken (60 en 61) is de indexatie gewijzigd van 1,6% naar 1%. Door de recente evolutie van de inflatiecijfers zijn sinds aanpassing 6 van het meerjarenplan de indexatiecijfers aangepast. Bij de uitgaven (rubrieken 60 en 61) werd de indexatie van 1% verhoogd tot 2,5%, met uitzondering van de nutsvoorzieningen, projecten en zitpenningen, welke individueel en jaar per jaar worden bekeken. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe werd er geen wijziging van de indexatie doorgevoerd voor de ontvangsten

Exploitatie-uitgaven

Algemeen uitgangspunt voor het meerjarenplan 2020-2025 is dat de exploitatie uitgaven als volgt geïndexeerd worden:

Aankopen voor doorverkoop	Index
6040 Aankopen In maximumfactuur	2,5%
6041 Aankopen In niet maximumfactuur voordoorverkoop	2,5%
6045 Aankopen voeding en drank voor doorverkoop	2,5%

Diensten en diverse goederen	Index
6100 Huur infrastructuur	2,5%
6101 Vergoedingen voor gebruik onroerende goederen	2,5%
6103 Onderhoud en herstel van gebouwen	2,5%
6110 Elektriciteit	1,0%
6111 Gas	1,0%
6112 Brandstof voor verwarming	1,0%
6113 Water	1,0%
6121 Verzekeringen	2,5%
6130 Auteursrechten, bijdragen en lidgelden	2,5%
6131 Erelonen zonder inhouding BV	2,5%
6132 Erelonen met inhouding BV	2,5%
614120 Kosten ivm roerende goederen	2,5%
614130 Kosten ivm rollend materieel	2,5%
614150 Communicatiekosten	2,5%
614151 Kantoorkosten niet ICT	2,5%
614152 Kantoorkosten ICT	2,5%
614153 Publiciteit	2,5%
614154 Receptie/representatiekosten en verblijf externen	2,5%
614159 Overige leveringen en diensten	2,5%
614180 Nascholing en teambuilding	2,5%
614181 Dienstverplaatsingen	2,5%
614182 Personeelskosten allerlei	2,5%
614184 Veiligheid personeel	2,5%
6150 Gereedschappen en materialen buiten schoolproces	2,5%
61510 Kosten uitstappen niet doorgerekend	2,5%
61512 Didactische kosten	2,5%

61513 Veiligheid leerlingen	2,5%
61519 Kosten allerlei voor verbruik van leerlingen	2,5%
6152 Projecten	0,0%
6170 Uitzendkrachten, PWA, Interims, Tivoli	2,5%
6180 Zitpenningen	0,0%

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	Index
6201 Bezoldigingen en soc.voord. vast benoemd pers	2,0%
6202 Bezoldigingen en soc.voord. nt vast benoemd pers	2,0%
6207 Mandaten	2,0%
6208 Bezoldigingen en soc.voord. ond.pers.gesubs.VI.	2,0%
6211 Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel	2,0%
6212 Werkgeversbijdragen wett.verzek. nt. vast benoemd	2,0%
6218 Werkgeversbijdragen onderw.pers.gesubs.VI.	2,0%
6219 Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel	2,0%
6221 Hospitalisatieverzekering vast benoemd personeel	0,0%
6222 Hospitalisatieverzek niet vast benoemd personeel	0,0%
6223 Aanvullend pensioen nt vast benoemd personeel	0,0%
6228 Werkgeversbijdr.hosp.verz.ond.pers.gesubs.VI	2,0%
6231 Overige personeelskosten	2,0%

Index personeel

In AMJP 8 wordt rekening gehouden met de prognose van het planbureau van oktober 2023. Dit houdt in dat de spilindex overschreden is in oktober 2023 (loonsverhoging december 2023), overschreden zou worden in maart 2024 (loonsverhoging mei 2024) en overschreden zou worden in september 2024 (november 2024). Dit is opnieuw omgezet naar het voorgestelde basisscenario van AMJP6, waarbij na de laatst voorspelde loonsverhoging 6 maanden later een nieuwe loonsverhoging gebudgetteerd wordt (mei 2025) en daarna om de 9 maanden.

Dit leidt tot een verlaging op de exploitatie dotatie (rubriek 7401) van circa 1,6 mio euro met betrekking tot het reguliere personeelsbudget en het personeelsbudget Digipolis. Aangezien Stedelijk Onderwijs een aanpassing van het meerjarenplan deed in het voorjaar 2023, in tegenstelling tot Stad Antwerpen, werd dit effect al grotendeels verwerkt in AMJP7.

Bij de volgende aanpassing van het meerjarenplan zal op basis van de toekomstige prognoses van het Planbureau het personeelsbudget opnieuw bijgesteld worden indien noodzakelijk en steeds in overleg met de stad.

6219 Werkgeversbijdrage RSZ vast benoemd personeel: Responsabiliseringsbijdrage

Informatie over de evolutie responsabiliseringsbijdragen vindt u terug onder 'financiële risico's' – 'pensioenproblematiek'.

Toegestane werkingsubsidies en andere operationele kosten	Index
6400 Belastingen	1,0%
6420 Minderw. op realisatie van werkingsvorderingen	0,0%
6430 Diverse operationele kosten	1,0%
6431 Respo doorstorting Stad	0,0%
6490 Beheersovereenkomsten dochters	1,6%

Financiële kosten	Index
6500 Kosten verbonden aan schulden	0,0%
6540 Negatieve wisselkoersen	0,0%
6570 Diverse financiële kosten	0,0%

Exploitatie-ontvangsten

Algemeen uitgangspunt voor het meerjarenplan 2020-2025 is dat de exploitatie ontvangsten als volgt geïndexeerd worden:

Opbrengsten uit de werking	Index
7002 Middagstudie	0,5%
7003 Voor- en nabewaking	0,5%
7010 Inschrijvingsgelden	0,5%
7012 Inkomsten uit opdrachten	0,5%
7020 Huuropbrengsten	0,5%
7040 Verkopen IIn maximumfactuur	0,5%
7041 Verkopen IIn niet maximumfactuur	0,5%
7045 Andere verkopen gelinkt aan onderwijsproces	0,5%
7080 Sociale tussenkomst school	0,5%

Subsidies, toelagen en andere operationele ontvangsten	Index
7401 Werkingssubsidies Stad Antwerpen	0,0%
7402 Werkingstoelagen Vlaanderen	0,0%
74050 Specifieke werkingssubsidies Vlaanderen	1,6%
74051 Specifieke werkingssubsidies Stad	1,6%
74052 Exploitatiesubsidies AGION	0,0%
74058 Subsidies groene stroomcertificaten	0,0%
74060 Projectsubsidies Vlaanderen	0,0%
74061 Projectsubsidies Stad	0,0%
74062 Projectsubsidies Europa	0,0%
74063 Projectsubsidies Internationaal	0,0%
74064 Projectsubsidies VZW	0,0%
74065 Projectsubsidies Privé	0,0%
74066 Projectsubsidies AGB	0,0%
74067 Projectsubsidies Provincie	0,0%
7403 Tussenkomst Vlaamse overheid respo bijdrage	0,0%
7407 DBFM werkingssubsidies	0,0%
7408 Lonen gesubsidieerd onderwijspersoneel	2,0%
74090 Specifieke werkingssubsidies lonen	2,0%
7420 Meerwaarde realisatie operationele vorderingen	0,0%
7460 Diverse operationele opbrengsten	0,5%
7462 Sponsors en giften	0,0%

7401 Werkingssubsidies Stad Antwerpen: Stadsdotatie

De stad Antwerpen voorziet Stedelijk Onderwijs van een exploitatiedotatie. In de exploitatiedotatie zijn voornamelijk middelen opgenomen voor het onderhouden en beheren van het patrimonium, voor de personeelskosten van de ondersteunende diensten, voor ICT en voor het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Daarnaast zijn er specifieke middelen voorzien voor capaciteit, de afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt met focus op het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom en het lerarentekort.

Een deel van de middelen van de stad aan Stedelijk Onderwijs, met name de middelen voor marketing en communicatie, wordt, net als in het vorige meerjarenplan 2014-2019, ter beschikking gesteld op kredieten bij de bedrijfseenheid 'Ondernemen en stadsmarketing' van de stad Antwerpen.

2022: 229.918 euro

2023: 230.650 euro

2024: 231.131 euro

2025: 231.627 euro

Deze middelen voor onder andere campagnes en drukwerk zijn niet mee opgenomen in de dotatie aan Stedelijk Onderwijs en dus ook niet in het meerjarenplan 2020-2025 van Stedelijk Onderwijs.

7402 Werkingstoelagen Vlaanderen

Stedelijk Onderwijs gaat in het meerjarenplan 2020-2025 uit van verwachte subsidies van werkingstoelagen volgens de ontvangen subsidies (brieven juni 2023). Op basis van de effectief ontvangen werkingstoelagen wordt jaarlijks het subsidiebedrag in het budget aangepast.

Financiële opbrengsten	Index
7510 Bankintresten	0,0%
7531 Intrestsubsidies	0,0%
7540 Positieve wisselkoersen	0,0%
7590 Andere financiële opbrengsten	0,0%

Investeringsen

Investeringsuitgaven

Investeringsuitgaven werden opgenomen in het jaar waar de uitgave effectief gerealiseerd zal worden. Deze spreiding wordt bij elke aanpassing van het meerjarenplan bijgestuurd en verfijnd.

Investeringsontvangsten

De stad Antwerpen voorziet Stedelijk Onderwijs van een investeringsdotatie. De investeringsdotatie wordt voornamelijk ingezet voor de realisatie van het masterplan patrimonium. Naast de investeringsdotatie zijn de AGION middelen ook een belangrijke inkomstenbron voor het masterplan patrimonium. Ook wordt er investeringsdotatie aangewend voor het regulier onderhoud aan het patrimonium en voor ICT investeringen. Tot slot zorgen de lopende DBFM overeenkomsten voor jaarlijkse investeringssubsidies.

Verbonden entiteiten

Stedelijk Onderwijs houdt geen deelnemingen aan in verbonden entiteiten.

Bevoegdheidsmatrix - budgethouders

Het gemeentedecreet definieert budgethouderschap als de toegekende bevoegdheid tot beheer van een budget dat taakstellend is in die zin dat het een norm inhoudt waarvan de budgethouder de realisatie nastreeft.

Binnen Stedelijk Onderwijs is een bevoegdheidsmatrix opgemaakt en goedgekeurd door de raad van bestuur. Naar aanleiding van een aanpassing op de wet op de overheidsopdrachten en de transitie naar een waardengedreven netwerkorganisatie, werd de organisatiestructuur – en de daaraan verbonden bevoegdheden – aangepast. De raad van bestuur keurde deze nieuwe matrix goed op 22 juni 2018. De nieuwe bedragen gelden vanaf 1 september 2018.

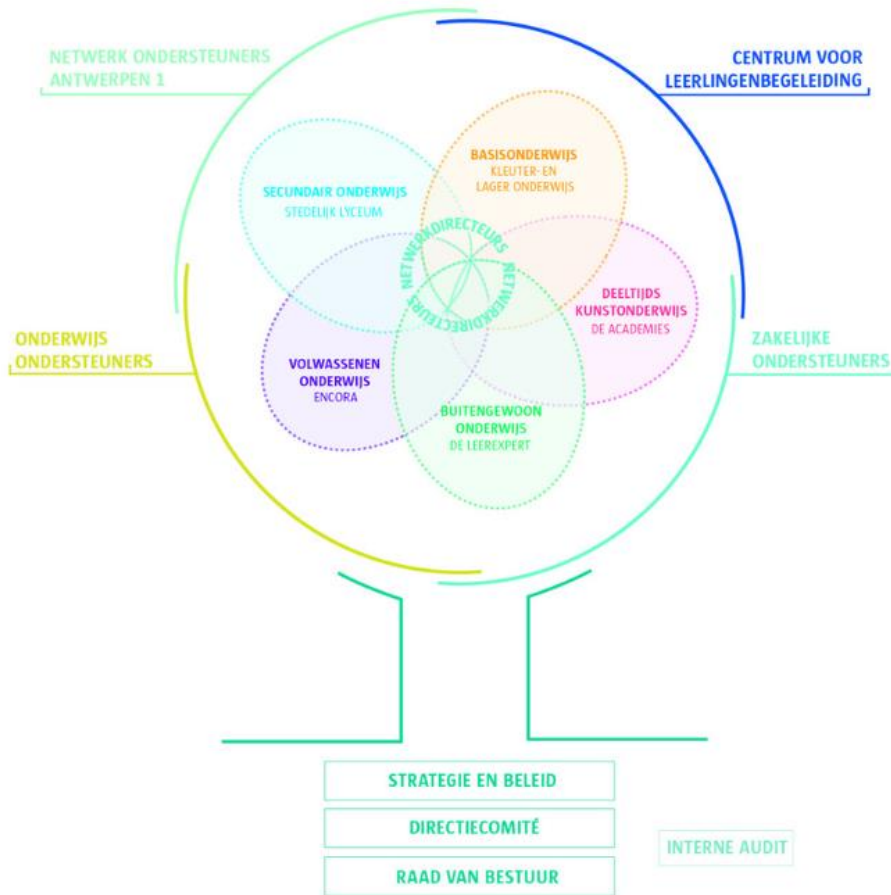
Voor aangelegenheden van dagelijks bestuur met betrekking tot bestellingen tot 30.000 euro (incl. btw) is de budgethouder van de budgetplaats zelf verantwoordelijk. Elke entiteit van Stedelijk Onderwijs (school, academie, centrum, afdeling) heeft een eigen budgetplaats. Daarmee krijgt een directeur als budgethouder dezelfde bevoegdheid als een afdelingsmanager van de ondersteunende diensten. De bevoegdheid van de leden van het directiecomité werd verhoogd van 85.000 euro (incl. btw) naar bedragen tot 144.000 euro (incl. btw).

Het directiecomité wordt bevoegd voor bedragen van 144.000 euro (incl. btw) tot 250.000 euro (incl. btw). Voor de goedkeuring van een interne kredietaanpassing (IKA of IKA light) is het directiecomité onbeperkt bevoegd voor bedragen vanaf 144.000 euro. Aangezien een IKA nooit effect heeft op het resultaat van een boekjaar, worden deze nooit voorgelegd aan de raad van bestuur. De raad van bestuur blijft bevoegd voor alle bedragen hoger dan 250.000 euro (incl. btw).

In het voorjaar van 2019 werden drie nieuwe functies geïmplementeerd in de werking van de afdeling Patrimonium: de facility manager (ter vervanging van de vorige managers technisch onderhoud en de manager facilitaire diensten) en twee coördinatoren (technisch onderhoud en propere scholen). Om de praktische werking binnen Patrimonium vlotter te laten verlopen, krijgen de coördinatoren financiële bevoegdheid tot 10.000 euro. De facility manager is als budgethouder bevoegd tot 30.000 euro (incl. btw), zoals de directeur van een school/academie/centrum en de andere managers van de ondersteunende diensten. De raad van bestuur keurde de nieuwe bevoegdheidsmatrix goed op 21 juni 2019. De nieuwe bedragen gelden vanaf 1 september 2019.

Organogram

In maart 2019 is er een nieuw organogram goedgekeurd naar aanleiding van de transitie van Stedelijk Onderwijs. Stedelijk Onderwijs evolueert naar een waardengedreven netwerkorganisatie, waarbij de school centraal staat, versterkt door netwerken.

Documentatie

De aanpassing van het meerjarenplan 2020-2025 (8) kan, na vaststelling door de raad van bestuur, teruggevonden worden op <https://www.stedelijkonderwijs.be/over-stedelijk-onderwijs/meerjarenplan-en-jaarrekening> en op <https://www.antwerpen.be/nl/overzicht/stadsorganisatie-1/autonome-bedrijven/autonoom-gemeentebedrijf-stedelijk-onderwijs-antwerpen>.

T1: Ontvangsten en uitgaven naar functionele aard

	Jaarrekening			Meerjarenplan		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
00 Algemene financiering						
Exploitatie						
Uitgaven	258.343.526	271.806.030	294.579.710	300.482.947	306.506.382	312.613.457
Ontvangsten	89.070.896	91.207.571	107.459.061	102.056.482	105.429.122	107.848.582
Saldo	-169.272.631	-180.598.459	-187.120.649	-198.426.465	-201.077.261	-204.764.876
Financiering						
Uitgaven	1.751.851	1.542.731	2.243.227	2.676.626	2.685.959	2.692.833
Ontvangsten	40.670	5.548.693	45.062.469	0	0	0
Saldo	-1.711.180	4.005.962	42.819.242	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833
06 Lerende en werkende stad						
Exploitatie						
Uitgaven	85.123.202	94.908.905	109.252.345	126.085.631	120.301.890	119.776.625
Ontvangsten	270.459.312	289.922.407	317.975.059	330.775.089	326.715.144	331.057.830
Saldo	185.336.110	195.013.502	208.722.714	204.689.457	206.413.254	211.281.205
Investerings						
Uitgaven	54.582.187	47.587.336	86.319.427	73.675.557	85.773.571	82.014.795
Ontvangsten	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162
Saldo	-4.911.744	-16.496.920	-57.574.525	-15.386.064	-21.094.538	-20.626.632
Financiering						
Ontvangsten	12.000	14.000	0	0	0	0
Saldo	12.000	14.000	0	0	0	0

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020-2025

T2: Ontvangsten en uitgaven naar economische aard

	Jaarrekening			Meerjarenplan					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
I. Exploitatie-uitgaven									
A. Operationele uitgaven	341.912.675	365.137.518	401.240.268	423.134.350	423.284.006	428.963.087	429.141.229	429.562.248	430.125.123
1. Goederen en diensten	43.495.540	53.667.821	65.356.820	67.931.011	68.124.561	67.277.909	66.175.217	66.174.439	66.175.891
2. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	290.791.582	305.187.993	331.817.291	341.713.541	350.533.907	357.081.744	358.142.976	358.447.436	358.992.271
b. Vastbenoemd niet-onderwijzend personeel	8.763.042	8.431.729	9.343.808	9.973.453	10.640.744	11.113.273	11.634.217	11.868.304	11.966.694
c. Niet-vastbenoemd niet-onderwijzend personeel	21.697.252	23.059.964	25.386.872	28.785.073	30.809.258	30.724.271	31.250.718	31.319.680	31.754.397
d. Onderwijzend personeel ten laste van het bestuur	88.649	90.035	84.616	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
e. Onderwijzend personeel ten laste van andere overheden	258.089.459	271.495.541	294.361.636	300.200.000	306.204.000	312.328.080	312.328.080	312.328.080	312.328.080
f. Andere personeelskosten	2.153.179	2.110.724	2.640.359	2.655.015	2.779.906	2.816.119	2.829.961	2.831.372	2.843.100
4. Toegestane werkingssubsidies	719.957	630.020	749.601	753.766	751.012	762.982	762.982	762.982	762.982
- aan andere begunstigen	719.957	630.020	749.601	753.766	751.012	762.982	762.982	762.982	762.982
5. Andere operationele uitgaven	6.905.596	5.651.684	3.316.555	12.736.032	3.874.526	3.840.452	4.060.054	4.177.391	4.193.980
B. Financiële uitgaven	1.554.054	1.577.417	2.591.788	3.434.229	3.524.266	3.426.996	3.426.993	3.426.993	3.426.993
1. Rente, commissies en kosten verbonden aan schulden	1.532.776	1.533.892	2.585.223	3.351.887	3.521.148	3.423.878	3.423.878	3.423.878	3.423.878
- aan financiële instellingen	1.532.776	1.533.892	2.585.223	3.351.887	3.521.148	3.423.878	3.423.878	3.423.878	3.423.878
2. Andere financiële uitgaven	21.277	43.525	6.564	82.342	3.118	3.118	3.115	3.115	3.115
II. Exploitatieontvangsten	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
A. Operationele ontvangsten	358.443.828	380.041.541	423.596.561	429.848.226	429.766.142	436.576.223	437.669.214	438.790.642	439.743.779
1. Ontvangsten uit de werking	5.157.382	6.505.249	8.847.757	10.313.738	10.617.161	10.692.290	10.662.711	10.662.711	10.662.711
3. Werkingssubsidies	350.909.986	372.192.528	412.740.806	418.362.219	418.334.510	425.140.890	426.261.618	427.382.848	428.334.431
a. Algemene werkingssubsidies	89.065.540	91.205.337	107.453.477	101.911.168	105.395.411	107.814.871	108.855.369	109.976.399	110.927.952
Andere algemene werkingssubsidies	89.065.540	91.205.337	107.453.477	101.911.168	105.395.411	107.814.871	108.855.369	109.976.399	110.927.952
- van de Vlaamse overheid	42.878.075	42.483.563	43.582.933	47.382.343	47.879.109	48.049.769	48.312.762	48.444.833	48.485.192
- van de gemeente	46.187.465	48.721.774	63.870.543	54.528.825	57.516.302	59.765.102	60.542.607	61.531.566	62.442.760
b. Specifieke werkingssubsidies	261.844.446	280.987.191	305.287.329	316.451.051	312.939.099	317.326.019	317.406.249	317.406.449	317.406.479
- van de Vlaamse overheid	260.817.627	280.168.753	303.682.196	311.158.459	310.636.025	316.192.249	316.273.561	316.273.761	316.273.791
- van de provincie	2.444	2.500	0	12.500	0	0	0	0	0
- van de gemeente	658.193	649.878	1.058.495	3.216.394	2.213.055	1.098.883	1.097.802	1.097.802	1.097.802
- van andere entiteiten	366.183	166.060	546.638	2.063.698	90.019	34.887	34.887	34.887	34.887
5. Andere operationele ontvangsten	2.376.460	1.343.764	2.007.998	1.172.270	814.471	743.043	744.885	745.082	746.636
B. Financiële ontvangsten	1.086.380	1.088.437	1.837.558	2.983.345	2.378.124	2.330.189	2.330.189	2.330.189	2.330.189
III. Exploitatiesaldo	16.063.480	14.415.044	21.602.065	6.262.992	5.335.993	6.516.329	7.431.182	8.131.590	8.521.852

T3: Investeringsproject: Investerings Stedelijk Onderwijs Antwerpen

	Reeds gerealiseerd	Nog te realiseren		Totaal	Jaarlijkse transacties in MJP						
		in MJP	in MJP		na MJP	Jaarrekening	Meerjarenplan				
							2020	2021	2022	2023	2024
Uitgaven	188.488.951	241.463.922	174.848.499	604.801.372	54.582.187	47.587.336	86.319.427	73.675.557	85.773.571	82.014.795	
B. Investerings in materiële vaste activa	187.742.863	237.822.030	174.848.499	600.413.392	54.476.900	47.133.649	86.132.314	72.359.969	84.381.622	81.087.318	
1. Gemeenschapsgoederen en bedrijfsmatige materiële vaste activa	187.778.445	237.822.030	174.848.499	600.448.974	54.486.757	47.155.119	86.136.569	72.359.969	84.381.622	81.087.318	
a. Terreinen en gebouwen	102.981.641	199.698.319	155.580.358	458.260.318	46.108.183	30.048.730	26.824.728	57.969.975	73.513.308	68.215.036	
c. Roerende goederen	28.244.479	37.199.996	18.863.141	84.307.616	8.321.447	11.134.026	8.789.005	13.899.005	10.435.586	12.872.283	
d. Vaste activa in leasing of op grond van een soortgelijk recht	56.552.325	923.715	0	57.476.040	57.127	5.972.363	50.522.836	490.988	432.728	0	
2. Andere materiële vaste activa	-35.581	0	0	-35.581	-9.857	-21.470	-4.255	0	0	0	
a. Terreinen en gebouwen	-35.581	0	0	-35.581	-9.857	-21.470	-4.255	0	0	0	
C. Investerings in immateriële vaste activa	746.087	3.635.014	0	4.381.101	105.287	453.687	187.113	1.315.588	1.391.949	927.476	
Ontvangsten	109.505.762	184.356.689	158.842.372	452.704.823	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162	
D. Investeringsubsidies en -schenkingen	109.505.762	184.356.689	158.842.372	452.704.823	49.670.443	31.090.416	28.744.902	58.289.493	64.679.034	61.388.162	

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020-2025

T4: Evolutie van de financiële schulden

Financiële schulden op 31 december	Jaarrekening			Meerjarenplan					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
A. Financiële schulden op lange termijn	42.411.831	46.149.826	88.103.996	85.418.037	82.725.204	80.032.371	77.339.538	74.646.706	71.953.873
1. Financiële schulden op 1 januari	44.015.699	42.411.831	46.149.826	88.103.996	85.418.037	82.725.204	80.032.371	77.339.539	74.646.706
2. Nieuwe leningen	40.670	5.548.693	45.062.469	0	0	0	0	0	0
3. Aflossingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Overboekingen	-1.644.539	-1.810.698	-3.108.298	-2.685.959	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833
5. Andere mutaties									
B. Financiële schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen	1.644.313	1.791.147	2.676.626	2.685.959	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833
1. Financiële schulden op 1 januari	1.622.613	1.644.313	1.791.147	2.676.626	2.685.959	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833
2. Aflossingen	-1.622.839	-1.663.864	-2.222.820	-2.676.626	-2.685.959	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833	-2.692.833
3. Overboekingen	1.644.539	-1.810.698	3.108.298	2.685.959	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833	2.692.833
4. Andere mutaties									
C. Financiële schulden op korte termijn									
Totaal financiële schulden	44.056.144	47.940.973	90.780.622	88.103.996	85.418.037	82.725.204	80.032.371	77.339.539	74.646.706

Autonoom gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs Antwerpen / Toelichting bij aanpassing 8 van het meerjarenplan 2020-2025